

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра податкового менеджменту та фінансового моніторингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Облік і аудит»

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальність 071 Облік і оподаткування

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему

Внутрішній контроль та аудит у системі управління підприємством

здобувача Антонової Яни Русланівни
(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Науковий керівник: д-р. екон. наук, проф. Остап'юк Н. А.

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Ловінська Л.Г.

(підпис)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 91 сторінку, основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 67 сторінках друкованого тексту. Робота містить 25 таблиць, список використаних джерел з 52 найменувань, додатки.

"Внутрішній контроль та аудит у системі управління підприємством"

Об'єктом дослідження є система внутрішнього контролю та аудиту підприємства ТОВ «Техносинтез».

Предметом дослідження є методи та процеси внутрішнього контролю та аудиту в системі управління підприємством.

Мета дослідження. Метою дослідження є вивчення, аналіз та вдосконалення системи внутрішнього контролю та аудиту на підприємстві ТОВ «Техносинтез»

Завдання кваліфікаційної магістерської роботи:

1. Дослідити теоретичні аспекти внутрішнього контролю та аудиту;
2. Дослідити класифікаційні ознаки внутрішнього контролю та аудиту;
3. Дослідити оцінку ефективності внутрішнього контролю;
4. Дослідити організаційну структуру обліку на ТОВ «Техносинтез»;
5. Проаналізувати документальне оформлення процесу внутрішнього контролю;
6. Визначити порядок розкриття інформації у фінансовій звітності;
7. Дослідити значення внутрішнього контролю для фінансового аналізу підприємства;
8. Визначити завдання та методи аудиту внутрішнього контролю;
9. Визначити практичне та аналітичне дослідження внутрішнього контролю.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих

результатів. Сформульовані пропозиції щодо вдосконалення системи внутрішнього контролю та аудиту на підприємстві "Техносинтез" з метою підвищення ефективності управління, зменшення фінансових ризиків та оптимізації витрат на аудиторські перевірки.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2024 – 2025.

Рік захисту роботи – 2025.

Ключові слова: аудит, внутрішній контроль, звітність, моніторинг, первинні документи, оцінка.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.....	6
ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ У ПІДПРИЄМСТВАХ.....	6
1.1. Теоретичні аспекти внутрішнього контролю та аудиту.....	6
1.2. Класифікаційні ознаки внутрішнього контролю та аудиту.....	16
1.3. Оцінка ефективності внутрішнього контролю.....	21
РОЗДІЛ 2.....	29
МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ.....	29
2.1. Організаційна структура обліку на ТОВ «Техносинтез».....	29
2.2. Документальне оформлення процесу внутрішнього контролю.....	38
2.3. Порядок розкриття інформації у фінансовій звітності.....	43
РОЗДІЛ 3.....	51
АНАЛІЗ ТА АУДИТ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ТОВ «ТЕХНОСИНТЕЗ».....	51
3.1. Значення внутрішнього контролю для фінансового аналізу підприємства..	51
3.2. Завдання та методи аудиту внутрішнього контролю.....	56
3.3. Практичне та аналітичне дослідження внутрішнього контролю.....	60
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	79

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ефективне управління бізнесом набуває особливого значення в умовах глобалізації економічних процесів, посилення конкуренції та динамічності зовнішнього середовища, що постійно змінюється. Одним з ключових факторів успіху будь-якої організації є створення ефективних систем внутрішнього контролю та аудиту. Завдяки цим механізмам організація може забезпечити достовірність своєї фінансової звітності, дотримання вимог законодавства, мінімізувати ризики та підвищити ефективність своєї діяльності. Внутрішній контроль та аудит набувають особливого значення в нинішніх економічних умовах в Україні, так як тільки за 2023 рік проти бізнесу було відкрито понад 43 000 кримінальних проваджень, що у 2,6 рази більше, ніж в попередньому році. Загальна сума порушень – близько 10 мільярдів гривень.

Ефективність внутрішнього контролю впливає як на відповідність господарської діяльності вимогам законодавства, так і на загальну ефективність та успішність підприємства. У сучасних умовах динамічних змін у законодавчій базі, впровадження нових фінансових інструментів та методів ведення бізнесу, а також зростання значення корпоративної соціальної відповідальності, компанії повинні вдосконалювати свої системи контролю та аудиту для підвищення якості управлінських рішень та підтримки стабільних фінансових показників.

Це питання має особливе значення для середніх та великих підприємств, таких як ТОВ «Техносинтез». Внутрішній контроль в таких компаніях покликаний забезпечити ефективне використання ресурсів, мінімізувати фінансові та операційні ризики і поліпшити взаємодію між різними підрозділами компанії. Тому дослідження ефективності внутрішнього контролю та аудиту на прикладі конкретної компанії має велике значення як для розробки рекомендацій щодо вдосконалення внутрішніх процесів, так і для покращення практики управлінського контролю в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У ході дослідження було проаналізовано широкий спектр наукових статей, монографій та публікацій, що стосуються внутрішнього аудиту та контролю. Поняття внутрішнього контролю та аудиту, а також їх організацію, особливості, принципи та засади було неодноразово розглянуто в роботах як вітчизняних так і закордонних науковців, зокрема

Тарасова О. В., Товкун Л.В., Мулик Я. І., Москалюк Г. О., Матюха В. І., Любар О. О., Кривобок В. О., Євсєєнко В. О. та ін.

Метою дослідження є вивчення, аналіз та вдосконалення системи внутрішнього контролю та аудиту на підприємстві ТОВ «Техносинтез».

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити ряд завдань:

1. Дослідити теоретичні аспекти внутрішнього контролю та аудиту;
2. Дослідити класифікаційні ознаки внутрішнього контролю та аудиту;
3. Дослідити оцінку ефективності внутрішнього контролю;
4. Дослідити організаційну структуру обліку на ТОВ «Техносинтез»;
5. Проаналізувати документальне оформлення процесу внутрішнього контролю;
6. Визначити порядок розкриття інформації у фінансовій звітності;
7. Дослідити значення внутрішнього контролю для фінансового аналізу підприємства;
8. Визначити завдання та методи аудиту внутрішнього контролю;
9. Визначити практичне та аналітичне дослідження внутрішнього контролю.

Об'єктом дослідження є система внутрішнього контролю та аудиту підприємства ТОВ «Техносинтез».

Предметом дослідження є методи та процеси внутрішнього контролю та аудиту в системі управління підприємством.

Методи дослідження. У процесі виконання дипломної роботи застосовано комплекс методів: аналізу та синтезу, порівняння, статистичного та фінансового аналізу, а також методи вивчення законодавчої та нормативно-правової бази, що регулює діяльність внутрішнього контролю та аудиту в Україні.

Теоретична, методична та практична значущість роботи полягає у розробці рекомендацій щодо вдосконалення системи внутрішнього контролю та аудиту для ТОВ «Техносинтез», що дозволить підвищити ефективність управлінських процесів, знизити фінансові та операційні ризики, а також оптимізувати витрати на проведення аудиторських перевірок.

Інформаційною базою дослідження є сукупність теоретичних положень, нормативно-правових актів, статистичних даних, результатів емпіричних досліджень та практичного досвіду, що дозволяють всебічно вивчити та проаналізувати систему внутрішнього контролю та аудиту на підприємстві, визначити її роль в забезпеченні ефективності управління, а також розробити рекомендації щодо її вдосконалення.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох основних розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ У ПІДПРИЄМСТВАХ

1.1. Теоретичні аспекти внутрішнього контролю та аудиту

Внутрішній контроль та аудит відіграють важливу роль у сучасних системах корпоративного управління та гарантують ефективність діяльності компанії. Внутрішній контроль має вирішальне значення для фінансової та операційної діяльності компанії, оскільки допомагає зменшити ризики, оптимізувати управлінські процеси та забезпечити прозорість господарської діяльності. Внутрішній контроль охоплює комплекс організаційних заходів, процедур, політик та інструментів, які застосовуються організацією для досягнення своїх стратегічних та операційних цілей. Його функція полягає у забезпеченні достовірності фінансової звітності, дотримання вимог законодавства щодо діяльності компанії, раціонального використання ресурсів та активів, а також у запобіганні шахрайству та іншим правопорушенням. Система внутрішнього контролю охоплює всі рівні управління і складається з чотирьох ключових елементів: контроль операційної діяльності, моніторинг бухгалтерських та фінансових процесів, перевірка дотримання вимог законодавства, а також забезпечення безпеки та збереження активів компанії [2].

Внутрішній контроль має властивість бути вбудованим в усі види діяльності компанії, що дозволяє швидко виявляти потенційні проблеми та ризики і вдосконалювати процеси для досягнення максимальної ефективності. Це досягається за допомогою чітких процедурних інструкцій, постійного моніторингу та аналізу ключових операційних сфер діяльності компанії. Важливим елементом внутрішнього контролю є управління ризиками, яке передбачає оцінку та мінімізацію потенційних загроз для бізнесу. Цей процес не обмежується спостереженням, а передбачає проактивне виявлення слабких місць компанії, щоб

вчасно вжити заходів для усунення слабких місць або мінімізації їх негативного впливу. Аудит – це незалежна перевірка фінансової та операційної діяльності компанії з метою оцінки достовірності фінансової звітності, дотримання вимог законодавства та ефективності системи внутрішнього контролю. Аудит відіграє ключову роль у забезпеченні прозорості діяльності компанії та встановленні довіри з боку інвесторів, акціонерів та державних органів [18].

Внутрішній аудит проводиться самою організацією для аналізу ефективності систем контролю, тоді як зовнішній аудит проводиться незалежними експертами або аудиторами для надання об'єктивної оцінки фінансової звітності та внутрішнього контролю. Внутрішній аудит, як правило, зосереджується на внутрішніх процедурах і політиці організації, тоді як зовнішній аудит в першу чергу зосереджується на тому, чи відповідає фінансова звітність міжнародним стандартам і законодавчим вимогам. Основна мета аудиту – виявити помилки, шахрайство або порушення, які можуть негативно вплинути на фінансові показники або імідж організації. У процесі аудиту аудиторі проводять різноманітні тести, опитують працівників, аналізують документи та виконують процедури перевірки, щоб визначити достовірність фінансової звітності та ефективність внутрішнього контролю.

Одним із важливих аспектів аудиту є його незалежність. Лише за таких умов аудит може бути об'єктивним і надавати реальну картину ситуації в компанії. Це також дає змогу виявити потенційні проблеми, які могли б залишитися непоміченими при відсутності належної незалежності аудитора [34].

Внутрішній контроль та аудит взаємопов'язані. Належним чином організований внутрішній контроль є основою для ефективного аудиту, а сам аудит дає змогу оцінити функціонування системи внутрішнього контролю та виявити потенційні недоліки. Таким чином, разом ці два процеси формують систему, яка не лише забезпечує достовірність фінансової звітності, але й зміцнює довіру до компанії серед усіх зацікавлених сторін.

Таблиця 1.1 - Порівняння сутності внутрішнього контролю та аудиту [50]

Параметр	Внутрішній контроль	Аудит
Мета	Забезпечення ефективної роботи підприємства, управління ризиками, запобігання шахрайству	Перевірка достовірності фінансової звітності, оцінка ефективності внутрішнього контролю
Об'єкт контролю	Операційна та фінансова діяльність компанії	Фінансова звітність та операційна діяльність підприємства
Тип	Внутрішній процес управління	Незалежна перевірка
Орієнтація	На вдосконалення процесів і зниження ризиків	На виявлення помилок і несумісностей у звітності та внутрішніх процедурах
Методи	Процедури, політики, моніторинг, аудит внутрішній	Огляд документів, тести, інтерв'ю, процедури підтвердження
Незалежність	Зазвичай здійснюється внутрішніми співробітниками компанії	Зовнішній аудит здійснюється незалежними аудиторами
Частота	Регулярно, на постійній основі	Проводиться періодично, зазвичай щорічно
Завдання	Забезпечення контролю на всіх етапах діяльності компанії	Надання об'єктивної оцінки фінансової звітності та ефективності внутрішнього контролю
Результат	Поліпшення внутрішніх процесів, виявлення і мінімізація ризиків	Офіційний звіт, що підтверджує достовірність фінансової звітності

Внутрішній контроль є важливим елементом діяльності компанії, оскільки він тісно пов'язаний з фінансовим, операційним та юридичним управлінням. Його основною метою є забезпечення безпеки активів компанії та досягнення її стратегічних цілей.

Внутрішній контроль складається з комплексу процедур і заходів, які дозволяють організації ефективно управляти ризиками, оптимізувати свою діяльність і дотримуватися вимог законодавства. Однією з основних цілей внутрішнього контролю є забезпечення надійності фінансової інформації. Це означає, що фінансова звітність точно відображає фінансові результати та фінансовий стан організації. Надійна інформація є основою для прийняття ефективних управлінських рішень, визначення фінансових стратегій та планування діяльності компанії. З цією метою внутрішній контроль вимагає чітких бухгалтерських процедур, регулярних перевірок і підтвердження фінансових операцій та належного документування. Такий контроль допомагає запобігти помилкам і неточностям, які можуть призвести до помилкових рішень керівництва [1].

Запобігання та виявлення шахрайства і помилок є ще одним важливим завданням внутрішнього контролю. Фінансові порушення, такі як корупція, розкрадання активів або фальсифікація бухгалтерської звітності, можуть серйозно зашкодити репутації та фінансовій стабільності компанії.

Системи внутрішнього контролю включають різні заходи, такі як періодичні перевірки, аудити та анонімні повідомлення. Ці заходи допомагають вчасно виявити шахрайство, усунути його наслідки та запобігти його повторенню в майбутньому. Важливу роль у цьому відіграють відповідні стандарти поведінки та чіткі процедури для працівників і керівників.

Управління ризиками є ще одним важливим елементом внутрішнього контролю. Господарська діяльність пов'язана з різними фінансовими, операційними, юридичними та іншими ризиками. Внутрішній контроль спрямований на виявлення та пом'якшення цих ризиків з метою мінімізації їх негативного впливу на діяльність компанії.

Внутрішній контроль використовується для регулярної оцінки потенційних загроз і розробки заходів для їх запобігання або мінімізації. Цей процес також включає виявлення слабких місць у бізнес-процесах і надання рекомендацій щодо їхнього вдосконалення. Наприклад, внутрішній контроль включає розподіл обов'язків між працівниками, щоб жоден працівник не мав можливості безперешкодно маніпулювати великими сумами грошей або активами [17].

Підвищення операційної ефективності – ще одна важлива мета внутрішнього контролю. Внутрішній контроль допомагає оптимізувати бізнес-процеси компанії, зменшити витрати, підвищити продуктивність персоналу та забезпечити досягнення компанією своїх цілей. Внутрішній контроль допомагає виявити слабкі місця в процесах, які потребують вдосконалення, і визначити шляхи їх подальшої оптимізації. Наприклад, моніторинг витрат допомагає вчасно виявити необґрунтоване використання ресурсів, а контроль виконання планів і завдань забезпечує швидке реагування на відхилення від запланованих результатів. Контролюючи дотримання стандартів, компанії можуть працювати більш ефективно, знижувати витрати і підвищувати продуктивність.

Таким чином, метою внутрішнього контролю є не тільки забезпечення дотримання встановлених норм і стандартів, а й підвищення загальної ефективності діяльності компанії. Своєчасно виявляючи потенційні ризики та недоліки, компанії можуть швидко реагувати на зміни та підтримувати сталий розвиток.

Таблиця 1.2 - Цілі та завдання внутрішнього контролю [33]

<i>Ціль</i>	<i>Завдання внутрішнього контролю</i>
Забезпечення достовірності фінансової інформації	Виявлення і запобігання помилок у фінансовій звітності, контроль за її точністю та відповідністю стандартам
Запобігання та виявлення шахрайства та помилок	Ідентифікація та усунення зловживань і фінансових порушень, запобігання корупції та крадіжкам
Управління ризиками	Оцінка та мінімізація фінансових, операційних та правових ризиків, впровадження заходів щодо їх зниження
Підвищення ефективності операцій	Оптимізація бізнес-процесів, зниження витрат, підвищення продуктивності праці, поліпшення якості роботи підприємства

Система внутрішнього контролю охоплює низку ключових елементів, що сприяють захисту та підвищенню ефективності операційних і фінансових процесів компанії.

Кожен елемент внутрішнього контролю виконує окрему функцію, а в сукупності вони гарантують надійність, результативність та прозорість бізнес-процесів.

Далі розглянемо ключові компоненти, що впливають на загальну ефективність системи контролю (рис. 1.1).

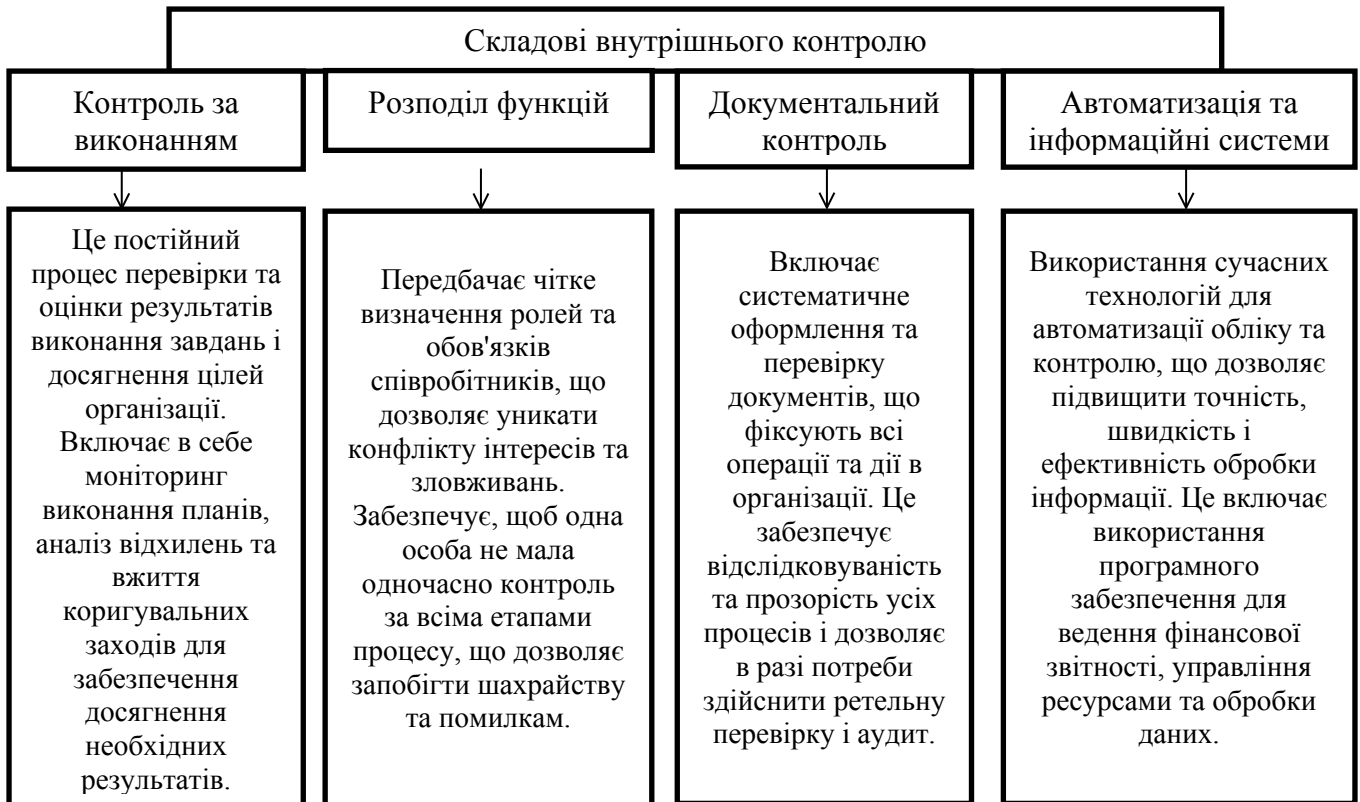

Рисунок 1.1 - Складові внутрішнього контролю [49]

Моніторинг ефективності діяльності є важливим елементом внутрішнього контролю, який передбачає перевірку дотримання встановлених правил і стандартів. Цей елемент внутрішнього контролю вимагає від компанії стежити за виконанням операційних і фінансових процедур і забезпечувати їх точність і своєчасність. Контроль застосовується на всіх етапах руху активів компанії, включаючи готівку, запасні частини, основні засоби та товарно-матеріальні цінності. Це забезпечує швидке виявлення та виправлення невідповідностей встановленим правилам і процедурам, а також запобігання можливим неправомірним діям і помилкам. За допомогою цих засобів контролю організація гарантує, що її діяльність відповідає вимогам і стандартам, а ресурси використовуються ефективно [3].

Розподіл обов'язків є основою внутрішнього контролю і передбачає нагляд за різними етапами бізнес-процесу різними людьми. Наприклад, одна людина не

повинна мати право одночасно отримувати, реєструвати та оплачувати товари. Такий підхід допомагає знизити ризик нецільового використання ресурсів компанії, шахрайства та маніпуляцій. Розподіл обов'язків сприяє формуванню системи взаємного контролю між співробітниками, знижує ризик помилок і підвищує прозорість процесу. Такий підхід важливий для забезпечення незалежності операцій і підвищення надійності системи контролю в цілому. Управління документацією є важливим елементом внутрішнього контролю і вимагає належного документування всіх операцій компанії. Кожна операція повинна бути задокументована відповідно до певних критеріїв, з відповідними первинними документами, що підтверджують її обґрунтування та виконання. Це включає рахунки-фактури, накладні, контракти та акти виконаних робіт. Документальний контроль сприяє створенню відкритої та прозорої системи бухгалтерського обліку, спрощує процес перевірок, аудиту та експертиз, а також дозволяє компанії відстежувати всі свої фінансові та операційні операції. Без належного документального забезпечення неможливо гарантувати достовірність даних та забезпечити дотримання вимог законодавства [19].

Автоматизація та інформаційні системи стали невід'ємною частиною сучасного внутрішнього контролю. Використання інформаційних технологій для автоматизації процесів зменшує вплив людського фактору, мінімізує ризик помилок та підвищує ефективність систем контролю. Сучасні системи автоматизації дозволяють здійснювати моніторинг фінансових та операційних операцій у режимі реального часу та отримувати миттєвий доступ до даних, скорочуючи час на проведення аудиту та підготовку звітності. Автоматизовані системи також знижують ризик маніпулювання інформацією, оскільки доступ до конфіденційних даних обмежується, а дотримання процедур контролюється. Використання таких технологій значно підвищує надійність та ефективність внутрішнього контролю. Таким чином, комплексний підхід до внутрішнього контролю забезпечує всебічний моніторинг усіх аспектів діяльності компанії. Всі компоненти цієї системи взаємодіють між собою, щоб забезпечити правильне виконання всіх операційних етапів і дотримання вимог законодавства та

внутрішніх нормативних документів. Принципи внутрішнього контролю є основою для забезпечення ефективного функціонування та сталого розвитку організації. Внутрішній контроль допомагає зменшити ризики, мінімізувати помилки та шахрайство, а також забезпечити відповідність діяльності вимогам законодавства та внутрішнім правилам. Внутрішній контроль охоплює не лише фінансові питання, але й інші операційні процеси, які потребують ефективної організації та комплексного підходу до контролю. Дотримуючись основних принципів внутрішнього контролю, організація може підтримувати свою прозорість, ефективність та конкурентоспроможність на ринку [35].

Одним з основних принципів є принцип розподілу обов'язків або функціонального поділу. Цей принцип означає, що різні елементи бізнес-діяльності повинні бути розподілені між окремими працівниками або відділами. Це зменшує потенціал для зловживань, шахрайства та помилок. Розподіл обов'язків додає додатковий рівень захисту від потенційного шахрайства, гарантуючи, що кожна транзакція ретельно перевіряється з різних точок зору. Наприклад, одна особа може відповідати за прийняття фінансових операцій, а інша - за аудит і перевірку. Таким чином, потенціал для маніпуляцій та помилок зменшується, якщо одна особа керує всіма етапами процесу без нагляду з боку інших співробітників. Принцип незалежності керівництва є дуже важливим. Цей принцип передбачає, що особа або організація, яка здійснює внутрішній контроль, повинна бути відокремлена від об'єкта перевірки. Це забезпечує об'єктивність аудиту та усуває ризик конфлікту інтересів, який може виникнути, якщо особа, яка проводить аудит, має стосунки або інтереси, що можуть вплинути на її судження. Цей принцип робить внутрішній контроль більш ефективним, гарантуючи, що результати аудиту сприймаються як об'єктивні та надійні [51].

Принцип документування всіх операцій також дуже важливий для системи внутрішнього контролю. Всі операції повинні бути належним чином задокументовані ключовими документами, які надають докази та підтвердження правильності виконаних дій. Це забезпечує створення прозорої системи контролю, в якій можна легко реконструювати графік операцій, перевірити їх точність та

відповідність нормативним стандартам. Документування також полегшує проведення аудитів та перевірок, оскільки всі дані, необхідні для детального аналізу, є доступними. Ще одним важливим принципом є безперервний моніторинг та оцінка. Системи внутрішнього контролю повинні бути динамічними і підлягати постійному моніторингу та регулярній оцінці. Це гарантує своєчасне виявлення недоліків, слабких місць та потенційних ризиків у системі. Крім того, регулярний моніторинг дозволяє адаптувати внутрішній контроль до змін у зовнішньому середовищі, законодавчих вимогах та внутрішніх процесах. Такий підхід дозволяє швидко коригувати стратегії контролю та підвищує загальну ефективність системи.

Таблиця 1.3 - Основні принципи внутрішнього контролю та їх значення для ефективної роботи організації [4]

Принцип внутрішнього контролю	Опис принципу
Принцип поділу функцій	Розподіл обов'язків серед працівників чи підрозділів допомагає зменшити ймовірність помилок та зловживань. Це запобігає ситуаціям, коли одна особа має контроль над усіма етапами процесу, що може призвести до неефективності або зловживань.
Принцип незалежності контролюючих осіб	Органи контролю мають бути незалежними від осіб, яких вони перевіряють, що гарантує об'єктивність і неупередженість перевірок. Це допомагає уникнути конфлікту інтересів і підтримує високий рівень довіри до результатів внутрішнього контролю.
Принцип документування всіх операцій	Усі операції повинні бути належним чином зафіксовані за допомогою відповідних первинних документів, що гарантує прозорість, можливість відстеження та перевірки всіх дій в організації.
Принцип постійного моніторингу та оцінки	Система внутрішнього контролю має бути регулярно моніторингова та оцінювана для виявлення недоліків і можливих покращень. Такий підхід дає змогу організації коригувати контроль у відповідь на зміни та підвищувати ефективність управління.

Таким чином, дотримання цих принципів забезпечує комплексний підхід до створення системи внутрішнього контролю в компаніях та організаціях. Це не лише підвищує ефективність роботи, але й допомагає знизити потенційні ризики, які можуть виникнути в процесі діяльності організації. Кожен принцип є важливим елементом загальної системи і сприяє її стабільності, прозорості та відповідності існуючим вимогам. Аудит є важливим компонентом внутрішнього контролю, який дозволяє оцінити ефективність існуючої системи управління та виявити потенційні слабкі місця та недоліки в організації. Цей процес передбачає ретельну перевірку

фінансової та операційної звітності компанії на відповідність стандартам, законодавчим вимогам та внутрішнім політикам. Аудит допомагає виявити потенційні ризики, зловживання та неефективне використання ресурсів, що дає змогу вчасно вжити заходів для покращення управління та підвищення ефективності діяльності організації [20].

Аудит має велике значення для великих компаній та організацій, оскільки він забезпечує прозорість діяльності та сприяє створенню ефективної системи контролю. Аудит передбачає детальну перевірку фінансових документів, звітів та бізнес-процесів і дозволяє організації оцінити, наскільки ефективно вона використовує свої ресурси та наскільки вона дотримується внутрішніх стандартів і зовнішніх вимог. Існує два типи аудиту – внутрішній і зовнішній, кожен з яких має свої особливості та цілі. Внутрішній аудит проводять працівники компанії, які не беруть участі у фінансових операціях, що забезпечує об'єктивність перевірки. Основними завданнями внутрішнього аудиту є оцінка ефективності внутрішнього контролю та управлінських процесів, а також перевірка відповідності діяльності політиці та процедурам організації. Внутрішні аудиторі можуть виявити проблеми на ранній стадії, перш ніж вони стануть серйозною загрозою для організації. Внутрішні аудиторі також можуть рекомендувати вдосконалення та оптимізацію існуючих процесів, що є важливим для постійного розвитку системи внутрішнього контролю [36].

Зовнішній аудит проводиться незалежними аудиторіами або інспекторіами, які не мають внутрішніх зв'язків з суб'єктом господарювання, що перевіряється. Це забезпечує незалежність оцінки та більш об'єктивний підхід до перевірки фінансової звітності компанії. Зовнішній аудит має на меті не лише оцінити відповідність фінансової звітності вимогам законодавства, а й перевірити ефективність системи внутрішнього контролю. Зовнішній аудитор може надати незалежну оцінку достовірності фінансової звітності та рекомендації щодо підвищення ефективності роботи організації. Крім того, зовнішній аудит часто є обов'язковим для компаній, що працюють на міжнародних ринках або підлягають державному регулюванню. Аудит є важливим інструментом не лише для виявлення

корупції, але й для підвищення довіри до організації з боку інвесторів, акціонерів та державних органів. Висновки, зроблені за результатами аудиту, сприяють прийняттю обґрунтованих бізнес-рішень і гарантують, що всі дії компанії відповідають законодавству та найкращим практикам.

1.2. Класифікаційні ознаки внутрішнього контролю та аудиту

Внутрішній контроль є важливим інструментом управління, який допомагає компаніям забезпечувати ефективність процесів, мінімізувати ризики та досягати поставлених цілей. Внутрішній контроль включає в себе набір методів і механізмів, які використовуються для контролю діяльності організації, охоплюючи як бізнес-процеси, так і фінансову звітність, а також забезпечення дотримання вимог законодавства. Щоб зрозуміти, як здійснюється внутрішній контроль, важливо розглянути класифікацію внутрішнього контролю за різними критеріями, включаючи рівень управління, функціональні цілі та сферу діяльності.

Таблиця 1.4 - Класифікація внутрішнього контролю [52]

Класифікація внутрішнього контролю	Опис
<i>За рівнем управління</i>	
Операційний контроль	Контроль за поточною діяльністю підприємства, спрямований на досягнення оперативних цілей, забезпечення ефективності процесів.
Фінансовий контроль	Контроль за достовірністю фінансової інформації, виконанням бюджетів, бухгалтерських стандартів.
Контроль за дотриманням законодавства	Контроль за відповідністю діяльності підприємства чинному законодавству та внутрішнім політикам.
<i>За функціональним призначенням</i>	
Попередній контроль	Контроль, який здійснюється до виконання операцій, спрямований на запобігання помилкам і порушенням.
Поточний контроль	Контроль, що здійснюється під час виконання операцій, для виявлення і коригування помилок і відхилень.
Подальший контроль	Контроль, що здійснюється після виконання операцій, для аналізу результатів і порівняння з планами.
<i>За охопленням діяльності</i>	
Макро-контроль	Контроль за загальною діяльністю підприємства, спрямований на стратегічне управління та оцінку політики і цілей.
Мікро-контроль	Контроль за конкретними операціями або підрозділами, з

Джерело: згруповано за інформацією [52]

Внутрішній контроль можна розділити на три основні категорії залежно від рівня контролю. Оперативний контроль - це перша форма, яка зосереджена на регулярному моніторингу щоденних операцій компанії. Основна мета оперативного контролю - забезпечити ефективне виконання операцій і процедур, пов'язаних з виробничими, комерційними та адміністративними процесами. Цей вид контролю забезпечує стабільність і безперервність ключових бізнес-процесів, що дозволяє організації досягати своїх операційних цілей.

Фінансовий контроль охоплює всі аспекти фінансової діяльності організації і спрямований на забезпечення надійності фінансової інформації. Це включає перевірку виконання фінансових планів і бюджетів та дотримання стандартів і правил бухгалтерського обліку. Такий контроль важливий для забезпечення точності обліку, звітності та виконання фінансових зобов'язань.

Контроль за дотриманням законодавчих вимог дуже важливий для компаній, оскільки він гарантує, що діяльність організації відповідає чинному законодавству та нормативним актам. Цей вид контролю охоплює не лише зовнішні юридичні вимоги, але й перевірку дотримання внутрішніх правил і процедур організації. Його основна мета - мінімізувати юридичні ризики та гарантувати, що всі операції та рішення відповідають встановленим правовим нормам [5].

Внутрішній контроль можна розділити на три типи залежно від його функціонального призначення. Попередній контроль здійснюється до здійснення операції і має на меті запобігти помилкам і шахрайству або відвернути їх. До них відносяться заходи контролю, що передбачають затвердження попереднього планування, витрат і стратегічних рішень. Такий контроль дуже важливий на етапі планування, оскільки потенційні проблеми можна виявити до того, як вони вплинуть на діяльність компанії.

Поточний контроль здійснюється під час діяльності і спрямований на виявлення та виправлення помилок і відхилень на ранніх стадіях їх виникнення. Наприклад, перевіряючи правильність оформлення фінансових документів, можна

швидко виявити та виправити неточності. Такий контроль є ключовим для забезпечення безперервності та ефективності бізнес-процесів.

Управління ex-post здійснюється після завершення завдання і має на меті оцінити результати вжитих заходів. Це включає аналіз фінансової звітності, порівняння фактичних і запланованих результатів та перевірку того, що завдання було виконано. Ці засоби контролю дозволяють організації визначити, чи були досягнуті поставлені цілі, а також виявити відхилення, які потребують коригування стратегій або бізнес-процесів.

Інша важлива категорія внутрішнього контролю пов'язана зі сферою діяльності компанії. Макроконтроль зосереджений на загальному контролі компанії та її підрозділів. Вони охоплюють стратегічні питання, загальну політику та ключові види діяльності. Контроль дозволяє компанії оцінити, наскільки успішно вона реалізує свою стратегію і чи досягає поставлених цілей [21].

Мікроконтроль зосереджується на окремих операціях, відділах або працівниках і застосовується на більш детальному рівні. Цей контроль зосереджується на конкретних аспектах, таких як точність бухгалтерських записів, розподіл коштів, якість послуг і виробничих процесів. Мікроконтроль має вирішальне значення для забезпечення точності на кожному етапі бізнес-процесів, а також для своєчасного виявлення та виправлення помилок, які можуть призвести до більш серйозних проблем у майбутньому.

Аудит є важливою частиною системи внутрішнього контролю, оскільки він дозволяє організації оцінити ефективність системи внутрішнього контролю, виявити проблеми, помилки або шахрайство, а також сформулювати рекомендації щодо їх усунення.

Метою аудиту є перевірка точності та достовірності фінансової звітності, ефективності внутрішніх процесів та дотримання вимог законодавства. Залежно від предмета, виду діяльності та методів, що використовуються, аудит можна розділити на кілька основних типів

Класифікація аудиту	Опис
<i>За суб'єктом проведення</i>	
Внутрішній аудит	Аудит здійснюється співробітниками підприємства, які не беруть участі в фінансових чи операційних процесах. Його мета — оцінити систему внутрішнього контролю та надати рекомендації для вдосконалення процесів.
Зовнішній аудит	Цей аудит проводиться незалежними аудиторами або фірмами, які не пов'язані з діяльністю підприємства. Його основною метою є перевірка фінансової звітності та її відповідність вимогам.
<i>За об'єктом аудиту</i>	
Фінансовий аудит	Оцінка точності фінансової звітності компанії та відповідність бухгалтерських записів встановленим стандартам.
Операційний аудит	Оцінка продуктивності та результатів операційних процесів, виявлення слабких місць у бізнес-процесах.
Інформаційний аудит	Аналіз ефективності інформаційних систем, їх надійності та рівня захищеності технологій компанії.
Аудит відповідності	Оцінка відповідності діяльності організації чинному законодавству, нормативним актам та внутрішнім політикам підприємства.
<i>За видом діяльності</i>	
Аудит фінансової звітності	Перевірка достовірності фінансової звітності підприємства, що публікується.
Аудит ефективності	Перевірка ефективності використання ресурсів підприємства, виявлення можливостей для зниження витрат і підвищення продуктивності.
<i>За методами виконання</i>	
Документальний аудит	Перевірка фінансових документів і записів, правильності оформлення первинних документів.
Інтерв'ю та опитування	Метод збору інформації шляхом взаємодії з співробітниками підприємства для оцінки процесів на практиці.
Аналіз показників і трендів	Вивчення фінансових і операційних показників для виявлення аномалій або змін, що можуть свідчити про порушення чи неефективність.

Джерело: згруповано за інформацією [37]

Аудит можна поділити на внутрішній та зовнішній. Внутрішній аудит проводять працівники організації, які не залучені до фінансових або операційних процесів, що забезпечує об'єктивність перевірки та оцінку ефективності внутрішнього контролю. Внутрішні аудитори перевіряють дотримання політик і процедур, виявляють недоліки, надають рекомендації щодо покращення процесів контролю та сприяють їх постійному вдосконаленню. Зовнішній аудит проводиться незалежними аудиторами або аудиторськими фірмами, не пов'язаними з організацією, щоб забезпечити об'єктивність перевірки. Зовнішній аудит зосереджується на перевірці відповідності фінансової звітності та

стандартам, забезпечуючи довіру інвесторів, державних органів та інших зацікавлених сторін [6].

Існує кілька основних видів аудиту залежно від його предмета. Найпоширенішим є фінансовий аудит, який зосереджений на перевірці достовірності фінансової звітності та відповідності бухгалтерського обліку стандартам і законодавству. Він важливий для перевірки достовірності фінансової документації та прозорості діяльності компанії. Операційний аудит оцінює ефективність роботи організації шляхом аналізу бізнес-процесів, виявлення недоліків та надання рекомендацій щодо їх покращення. Це допомагає оптимізувати процеси та зменшити витрати. Інформаційний аудит аналізує ефективність інформаційних систем і технологій організації та перевіряє їхню надійність, безпеку і відповідність вимогам до обробки та зберігання даних. Це необхідно для забезпечення безпеки даних і захисту від кіберзагроз та витоку інформації. Комплаєнс-аудит проводиться для того, щоб перевірити, чи дотримується організація законодавчих, нормативних вимог та вимог внутрішньої політики. Аудитори оцінюють, наскільки діяльність організації відповідає встановленим стандартам і законодавчим вимогам. Аудит можна розділити на два основні види діяльності. Перший - це аудит фінансової звітності, метою якого є перевірка точності оприлюднених фінансових документів та їх відповідності встановленим стандартам бухгалтерського обліку та законодавчим вимогам. Аудит ефективності зосереджується на аналізі того, як компанії використовують свої ресурси. Його завданням є пошук шляхів зменшення витрат, підвищення продуктивності та покращення загальної ефективності діяльності організації [22].

1.3. Оцінка ефективності внутрішнього контролю

Аналіз ефективності системи внутрішнього контролю відіграє важливу роль у підтримці корпоративної стабільності та розвитку. Він забезпечує своєчасне виявлення та усунення потенційних недоліків, які можуть загрожувати фінансовій

стабільності, дотриманню регуляторних вимог та підвищувати ризик порушень і шахрайства. Важливо оцінювати рівень ризику, що виникає через недотримання внутрішніх політик і процедур.

Таблиця 1.6 - Критерії оцінки ефективності системи внутрішнього контролю [38]

Критерії оцінки ефективності внутрішнього контролю	Опис
Виявлення слабких місць у системі управління	Аналіз діючих процесів і процедур для виявлення можливих слабких місць, які можуть спричинити порушення.
Надійність фінансової звітності	Перевірка правильності та своєчасного подання фінансової звітності, а також її відповідності нормативним вимогам і стандартам.
Ризики, пов'язані з недотриманням політик та процедур	Виявлення ризиків, пов'язаних із недотриманням внутрішніх процедур та політик компанії.
Продуктивність бізнес-процесів	Аналіз внутрішніх процесів для визначення їх ефективності та здатності сприяти реалізації стратегічних цілей.
Запобігання шахрайству та зловживанням	Аналіз функціонування системи контролю для виявлення її здатності запобігати несанкціонованим діям та випадкам шахрайства.
Покращення управлінських рішень	Аналіз впливу внутрішнього контролю на прийняття раціональних та ефективних управлінських рішень.

Джерело: згруповано за інформацією [38]

Оцінка ефективності внутрішнього контролю включає кілька етапів, зокрема аналіз існуючої системи контролю та оцінку її здатності досягати стратегічних та операційних цілей організації. Це допомагає виявити слабкі місця в системі та вжити заходів для їх усунення. Оцінка ризиків, пов'язаних з можливими порушеннями процедур і недотриманням процедур, також є важливою частиною цього процесу. Важливим етапом оцінки є перевірка достовірності фінансової звітності, яка повинна бути точною, своєчасною та відповідати вимогам законодавства. Ефективна оцінка системи внутрішнього контролю допомагає знизити ризик шахрайських дій, які спричиняють фінансові збитки та завдають серйозної шкоди репутації компанії. З цією метою слід створити механізми для моніторингу фінансових потоків, перевірки відповідності та, за необхідності, вдосконалення процедур контролю [7].

Оцінка ефективності внутрішнього контролю може позитивно вплинути на результати діяльності компанії за рахунок підвищення ефективності бізнес-процесів, скорочення витрат, підвищення операційної точності та зменшення ризику помилок. Оцінка ефективності внутрішнього контролю також дозволяє компанії швидко коригувати свою стратегію в мінливих умовах і приймати більш обґрунтовані та ефективні управлінські рішення. Основною метою оцінки внутрішнього контролю є запобігання шахрайству та неправомірним діям, що сприяє не тільки фінансовій стабільності компанії, але й захисту її репутації. Ефективна система контролю допомагає виявляти та запобігати шахрайству, фінансовим маніпуляціям та іншим порушенням. Це, в свою чергу, дозволяє компаніям уникнути фінансових втрат і зберегти довіру партнерів, клієнтів та акціонерів [23].

Покращення процесу прийняття управлінських рішень є важливим результатом оцінки ефективності внутрішнього контролю. Якщо система внутрішнього контролю створена належним чином, керівництво має доступ до точних даних і може приймати обґрунтовані рішення. Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю базується на різних критеріях. Серед них - здатність системи своєчасно виявляти ризики та реагувати на них, відповідність стандартам і правилам фінансової звітності, дотримання внутрішніх процедур, запобігання шахрайству та ефективність управлінських рішень, орієнтованих на результат. Оцінка ефективності внутрішнього контролю є важливою для стабільної роботи суб'єкта господарювання. Оцінка ефективності внутрішнього контролю допомагає виявити слабкі місця, забезпечити дотримання законодавства, оптимізувати бізнес-процеси та захистити від шахрайства, зберігаючи при цьому фінансову стабільність. Оцінка ефективності дає комплексну оцінку здатності системи внутрішнього контролю виконувати свої функції з урахуванням як кількісних, так і якісних критеріїв.

Таблиця 1.7 - Критерії та формули для оцінки ефективності внутрішнього контролю [39]

Критерії оцінки	Опис	Формула для кількісної оцінки
-----------------	------	-------------------------------

Надійність фінансової звітності	Оцінка точності і своєчасності фінансових звітів.	Точність = $\frac{\text{Число правильних записів}}{\text{Число всіх записів}} * 100\%$
Відповідність законодавчим вимогам	Оцінка дотримання законодавчих норм і стандартів у діяльності підприємства.	Відповідність = $\frac{\text{Кількість виконаних вимог}}{\text{Загальна кількість вимог}} * 100\%$
Захист від шахрайства	Оцінка наявності заходів щодо запобігання шахрайству і зловживанням.	Шахрайство = $\frac{\text{Кількість виявлених випадків шахрайства}}{\text{Загальна кількість перевірок}} * 100\%$
Ефективність операцій	Оцінка впливу внутрішнього контролю на зниження витрат і підвищення продуктивності.	Продуктивність = $\frac{\text{Загальна продуктивність після впровадження контролю}}{\text{Продуктивність до впровадження}} * 100\%$
Керованість ризиками	Оцінка здатності системи контролю вчасно ідентифікувати і мінімізувати ризики.	Ризики = $\frac{\text{Кількість виявлених ризиків}}{\text{Загальна кількість потенційних ризиків}} * 100\%$
Адекватність політик і процедур	Оцінка чіткості та зрозумілості політик і процедур, їх відповідність реальним умовам роботи підприємства.	Адекватність = $\frac{\text{Кількість актуальних і зрозумілих політик}}{\text{Загальна кількість політик}} * 100\%$

Джерело: згруповано за інформацією[39]

Надійність і точність фінансової звітності є важливими критеріями ефективності внутрішнього контролю. Це пов'язано з тим, що система повинна забезпечувати точне та своєчасне звітування про фінансові результати для підтримки прийняття обґрунтованих стратегічних та оперативних рішень.

Дотримання вимог законодавства є важливим аспектом, особливо у сфері податкової політики, трудових відносин, екологічної відповідальності та інших нормативно-правових актів, де компанії повинні діяти відповідно до статутного та регуляторного права. Запобігання шахрайству та зловживанням є важливим елементом оцінки системи внутрішнього контролю. Розробка та впровадження надійних процедур може допомогти знизити ризики, пов'язані з несанкціонованими діями та нецільовим використанням ресурсів організації. Система також повинна бути здатна швидко виявляти і запобігати спробам шахрайства, щоб уникнути фінансових втрат і мінімізувати ризики для репутації компанії [8].

Іншим важливим фактором є операційна ефективність. Система внутрішнього контролю повинна забезпечувати досягнення короткострокових цілей, підвищення ефективності та зниження витрат. Таким чином, система контролю повинна забезпечувати ефективність бізнес-процесів, зниження витрат і раціональне використання ресурсів. Не менш важливо, щоб система була здатна своєчасно виявляти ризики, які можуть загрожувати діяльності компанії, і негайно вживати заходів для їх усунення або мінімізації їх негативних наслідків. Нарешті, важливо також оцінювати дотримання політик і процедур. Для забезпечення ефективності внутрішнього контролю необхідно мати чітко визначені правила та інструкції, що регулюють ключові процеси компанії. Вони мають бути зрозумілими для працівників і водночас адаптованими до змін у зовнішньому середовищі та внутрішніх бізнес-потреб компанії. Для визначення ефективності внутрішнього контролю використовуються різні підходи, такі як аналіз фінансових показників, тестування бізнес-процесів, опитування працівників та використання інструментів управління ризиками. Такий комплексний підхід дозволяє оцінити як поточний рівень функціонування контролю, так і здатність системи своєчасно виявляти та усувати потенційні ризики [24].

Застосування цих стандартів дозволяє виявити слабкі місця в системі внутрішнього контролю і водночас підвищити ефективність бізнес-процесів. Це не тільки знижує ризики, але й забезпечує раціональне використання ресурсів, позитивно впливає на результати діяльності та зменшує витрати. Оцінка системи

внутрішнього контролю відіграє важливу роль у підтримці стабільності та прозорості бізнес-процесів. Оцінка системи внутрішнього контролю забезпечує своєчасне виявлення слабких місць та впровадження ефективних рішень. Таким чином можна мінімізувати ризики, оптимізувати операції та підвищити ефективність управління. Для аналізу ефективності системи на різних рівнях використовуються різні підходи та методи.

Таблиця 1.8 - Методи оцінки ефективності внутрішнього контролю [40]

Метод оцінки	Опис	Формула або критерії оцінки
Аналіз відповідності	Перевірка відповідності системи внутрішнього контролю встановленим стандартам, політикам і нормативам.	Оцінка відповідності документації і процедур стандартам компанії.
Тестування контрольних процедур	Оцінка ефективності конкретних контрольних процедур через тестування на різних етапах бізнес-процесів.	$\text{Тестування} = \frac{\text{Кількість успішних перевірок}}{\text{Загальна кількість перевірок}} * 100\%$
Аналіз ризиків	Оцінка рівня ризиків, які можуть виникнути через недоліки у системі внутрішнього контролю.	$\text{Ризики} = \frac{\text{Ідентифіковані ризики}}{\text{Загальна кількість можливих ризиків}} * 100\%$
Інтерв'ю з персоналом	Оцінка ефективності внутрішнього контролю через збори даних від співробітників підприємства.	Оцінка відповідності політик і процедур реальному функціонуванню.
Аудит процесів і процедур	Проведення повної перевірки процесів і процедур внутрішнього контролю для виявлення недоліків.	Оцінка результатів аудиту: виявлення недоліків і їх вплив на діяльність.
Системи автоматичного контролю	Використання сучасних програмних засобів для постійного моніторингу і оцінки	Оцінка за допомогою автоматизованих систем моніторингу: виявлення порушень у реальному часі.

	ефективності контролю.	
--	------------------------	--

Джерело: згруповано за інформацією [40]

Одним з основних методів оцінки є перевірка на відповідність, яка визначає, наскільки система внутрішнього контролю відповідає вимогам і стандартам компанії. Це включає аналіз документів, політик і процедур, а також перевірку відповідності фінансової звітності чинним законодавчим вимогам. Такий підхід дозволяє не лише оцінити ефективність існуючих стандартів, але й виявити потенційні невідповідності, які можуть призвести до фінансових або юридичних наслідків. Іншим важливим методом є тестування контрольних процедур, що виконуються на конкретних етапах бізнес-процесу. Це дозволяє оцінити ефективність конкретних процедур, таких як закупівлі, бухгалтерський облік та фінансова звітність. Тестування дозволяє перевірити наявність усіх процедур, виявити недоліки в обробці даних і визначити можливості для вдосконалення [9].

Аналіз ризиків є важливим елементом оцінки системи внутрішнього контролю. Цей метод допомагає виявити потенційні загрози, які можуть виникнути через недоліки контролю, беручи до уваги особливості організації. Оцінка ефективності засобів контролю у зменшенні цих ризиків має вирішальне значення для розробки стратегій управління та мінімізації ризиків. Інтерв'ю та опитування працівників надають цінну інформацію про справжній стан компанії. Це дає змогу оцінити, наскільки працівники розуміють встановлені політики та процедури, чи впроваджуються вони на практиці та чи існують проблеми у впровадженні внутрішнього контролю. Важливим методом оцінки є аудит процесів і процедур. Внутрішні або зовнішні аудитори можуть провести детальний огляд системи внутрішнього контролю, виявити слабкі місця та надати рекомендації щодо їх усунення з метою покращення та посилення ефективності контролю [25].

З розвитком цифрових технологій з'явилися автоматизовані системи контролю, що використовують складні програмні рішення для моніторингу та оцінки ефективності внутрішнього контролю. Ці системи дають змогу безперервно стежити за діяльністю компанії, виявляти порушення в режимі реального часу та

автоматично коригувати контрольні процедури, тим самим значно підвищуючи ефективність управління та знижуючи ризики на ранній стадії. Ці методи дають змогу комплексно оцінити систему внутрішнього контролю, виявити її сильні та слабкі сторони і вжити заходів для вдосконалення процесів, підвищення ефективності та забезпечення стабільності роботи компанії.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ

2.1. Організаційна структура обліку на ТОВ «Техносинтез»

ТОВ «Техносинтез» - українська компанія, яка вже понад 15 років успішно працює на ринку промислового обладнання та зарекомендувала себе високою якістю продукції та професійним сервісом. Компанія спеціалізується не тільки на промисловому обладнанні, а й на виробництві та постачанні запасних частин, затребуваних у нафтогазовій, хімічній та металургійній галузях. Асортимент продукції варіюється від насосного обладнання до систем автоматизації для оптимізації технічних процесів. ТОВ «Техносинтез» гарантує надійність і

довговічність свого обладнання, використовуючи новітні технології та високоякісні матеріали.

Крім основної спеціалізації, підприємство також пропонує рішення для систем водопостачання та опалення, що є важливими елементами для функціонування будь-якого виробництва або комерційного об'єкта. Наша команда фахівців працює над розробкою індивідуальних рішень, які відповідають специфічним вимогам кожного клієнта, що дозволяє ефективно задовольняти їхні потреби.

Компанія активно впроваджує інновації у виробництво відповідно до останніх тенденцій галузі, що дозволяє їй залишатися конкурентоспроможною на ринку. Завдяки нашому досвіду і знанням, ТОВ «Техносинтез» стало надійним партнером для багатьох компаній не тільки в Україні, а й за її межами. Всі наші зусилля спрямовані на забезпечення наших клієнтів якісною продукцією і високим рівнем сервісу, що підтверджує нашу репутацію одного з провідних постачальників промислового обладнання. ТОВ «Техносинтез» прагне бути стратегічним партнером, підтримуючи своїх клієнтів на кожному етапі, від планування і проектування до монтажу та сервісного обслуговування. Заснована в 2006 році, компанія швидко завоювала репутацію надійного постачальника завдяки високій якості продукції та комплексному сервісу. Вона прагне впроваджувати інноваційні технології в усі процеси, що дозволяють відповідати сучасним вимогам ринку та потребам клієнтів. Команда спеціалістів не тільки виробляє обладнання, але й пропонує консалтингові послуги для оптимізації виробничих процесів. «Техносинтез» завжди готовий знайти індивідуальні рішення для кожного клієнта, що дозволяє нам встановлювати довгострокові партнерські відносини і підтримувати високу якість обслуговування.

Компанія здатна адаптуватися до мінливих ринкових умов і впроваджувати у виробництво новітні технології. Це дозволяє їй не тільки зберігати свої конкурентні переваги, а й конкурувати на міжнародному ринку. Це робить ТОВ «Техносинтез» надійним партнером для компаній, які цінують якість, інновації та професіоналізм. ТОВ «Техносинтез» має багатопрофільне виробництво, оснащене

сучасним обладнанням для новітніх технологічних розробок. Компанія має сучасну виробничу базу, яка йде в ногу з останніми технологічними досягненнями. Це забезпечує виконання проектних, монтажних та пусконаладжувальних робіт на високому професійному рівні. Виробничі потужності оснащені сучасними верстатами, автоматизованими лініями та іншими технічними заходами, які гарантують точність і ефективність на кожному етапі виробництва. Використання інноваційних технологій та автоматизація процесів дозволяє компанії гарантувати високу продуктивність та якість своєї продукції. Автоматизовані системи контролю та управління допомагають зменшити ризик людських помилок і гарантують стабільну та надійну роботу. Фахівці постійно вдосконалюють виробничий процес, впроваджуючи нові рішення, які підвищують ефективність і знижують витрати.

Компанія приділяє велику увагу контролю якості на всіх етапах виробництва, щоб забезпечити відповідність найвищим стандартам і вимогам своїх клієнтів. Це включає в себе регулярні перевірки та випробування для забезпечення відповідності готової продукції специфікаціям та нормативним документам. Технологічна модернізація та постійне оновлення обладнання є ключовими елементами стратегії збереження конкурентоспроможності на ринку та задоволення зростаючих потреб клієнтів. Таким чином ТОВ «Техносинтез» не тільки гарантує високу якість своєї продукції, а й бере активну участь в інноваціях, які сприяють розвитку галузі в цілому [12].

Таблиця 2.1 - Ключові характеристики діяльності ТОВ «Техносинтез» [12]

Характеристика	Опис
Виробничий комплекс	Багатопрофільний, сучасне обладнання
Проектні роботи	Розробка індивідуальних рішень для клієнтів
Монтажні роботи	Професійна установка обладнання
Пусконаладжувальні роботи	Забезпечення безперебійної роботи систем
Кадровий потенціал	Висококваліфіковані спеціалісти
Наукомісткі технології	Інноваційні рішення для оптимізації процесів
Система якості	Сертифікована, відповідає міжнародним стандартам

Відмінний персонал, високі технології та акредитована система якості, що відповідає міжнародним стандартам, гарантують ефективну роботу в різних сферах

діяльності. Команда фахівців ТОВ «Техносинтез» постійно вдосконалює свої знання та навички, щоб задовольнити зростаючі потреби своїх клієнтів і швидко реагувати на мінливі умови ринку. Мета ТОВ «Техносинтез» - допомагати своїм клієнтам досягати успіху за допомогою ефективних і технологічних рішень. ТОВ «Техносинтез» спеціалізується на розробці та виробництві нових типів насосів і насосних агрегатів для застосування в теплоенергетиці, атомній енергетиці, хімічній промисловості та металургії. Компанія пропонує інноваційні рішення для теплових електростанцій, теплоелектроцентралей і газопоршневих електростанцій, що забезпечують високу продуктивність і надійність в складних технічних процесах. В атомній промисловості насосні агрегати ТОВ «Техносинтез» відповідають найвищим стандартам безпеки та ефективності і сприяють стабільній роботі атомних електростанцій. Ці системи спроектовані з акцентом на безпеку, що має вирішальне значення в цьому секторі.

У хімічній промисловості продукція використовується для транспортування агресивних і корозійних речовин. Матеріали, спеціально розроблені для жорстких умов експлуатації, забезпечують надійність і довговічність обладнання. У металургійній промисловості насосні агрегати перекачують шлами та інші рідини і витримують жорсткі умови експлуатації. Наші технології допомагають оптимізувати процеси і безпосередньо впливають на ефективність виробництва. Завдяки великому досвіду, ТОВ «Техносинтез» здатне задовольнити потреби широкого спектру галузей промисловості. Наші клієнти можуть покладатися на якість і надійність нашої продукції, пропонуючи індивідуальні рішення і комплексну підтримку на кожному етапі від проектування до введення в експлуатацію. Наші команди експертів завжди готові запропонувати поради та підтримку, щоб забезпечити успіх наших інновацій у виробничому процесі.

ТОВ «Техносинтез» значно підвищує довіру клієнтів до продукції, надаючи гарантійне та післягарантійне обслуговування обладнання, що постачається. Компанія розуміє, наскільки важливо для підприємств мати надійне і безперебійно працююче обладнання, тому пропонує професійне післяпродажне обслуговування на кожному етапі експлуатації. Цей сервіс включає в себе швидку діагностику,

ремонт, регулярне технічне обслуговування та консультування. Це гарантує швидке виявлення та вирішення потенційних проблем, а також безперебійну роботу обладнання. Завдяки регулярному технічному обслуговуванню компанія допомагає клієнтам продовжити термін служби обладнання, зменшити витрати на його експлуатацію та підвищити ефективність виробничих процесів. Кожен клієнт може розраховувати на індивідуальний підхід команди фахівців, готових надати кваліфіковані консультації та рекомендації щодо експлуатації та обслуговування обладнання. Це не тільки підвищує продуктивність обладнання, але й забезпечує дотримання вимог безпеки та продуктивності. ТОВ «Техносинтез» буде довгострокові партнерські відносини зі своїми клієнтами завдяки комплексному підходу до обслуговування, не тільки задовольняючи їхні потреби, але й активно допомагаючи їм у досягненні їхніх бізнес-цілей.

Гнучка цінова політика ТОВ «Техносинтез», а також пунктуальність у пристосуванні до потреб клієнтів і виконанні зобов'язань сприяють хорошій репутації компанії. Це дозволяє компанії ефективно задовольняти різні вимоги клієнтів і гарантувати максимальне задоволення. Завдяки цьому компанія зарекомендувала себе як надійний партнер для багатьох українських компаній. Нам довіряють не тільки українські організації, а й державні, муніципальні та комерційні установи Азербайджану, Казахстану та інших країн. Це свідчить про високу конкурентоспроможність ТОВ «Техносинтез» на міжнародному ринку, і ми активно розвиваємо цю позицію [12].

Індивідуальний підхід до кожного з наших клієнтів дозволяє нам налагодити довгострокову співпрацю, засновану на довірі та взаєморозумінні. Наша цінова політика дозволяє адаптувати наші пропозиції до Ваших вимог і бюджету, що робить співпрацю з нами вигідною та ефективною. Таким чином, ТОВ «Техносинтез» пропонує не тільки високоякісні продукти та послуги, а й умови, які сприяють розвитку Вашого бізнесу в глобальному масштабі. Репутація та досвід успішної співпраці з міжнародними партнерами підкреслює прихильність до якості та професіоналізму, що є запорукою подальшого зростання та розвитку. Завдяки досвіду роботи на різних ринках, можна враховувати специфіку кожної країни і

сектора і пропонувати індивідуальні рішення, які відповідають місцевим стандартам і вимогам. Таким чином, ТОВ «Техносинтез» є не просто постачальником, а надійним партнером, який підтримує своїх клієнтів на кожному етапі, від вибору обладнання до експлуатації.

У таблиці нижче представлений асортимент продукції та послуг, які пропонує ТОВ «Техносинтез». Компанія спеціалізується на виробництві та постачанні промислового обладнання та запасних частин, а також наданні послуг з монтажу та сервісного обслуговування. Пропонується така основна продукція, як газоперекачувальні агрегати, сальники та штанги, що використовуються в нафтогазовій, хімічній та металургійній галузях. Ця інформація допомагає потенційним клієнтам розпізнати і вибрати продукцію компанії.

Таблиця 2.2 - Товари і послуги ТОВ «Техносинтез» [12]

Найменування товару	Опис
Газоперекачувальні агрегати ГПА-Ц-6,3 (16)	Виробництво та постачання агрегатів для газоперекачування.
Масляні ущільнення	Виробництво деталей насосного обладнання для систем нафти та газу.
Ущільнення штока	Уплотнення для штоків насосного обладнання.
Штоки	Виробництво штоків для насосного обладнання.
Торсійні вали	Виробництво торсійних валів для насосів.
Маслоотводи	Устаткування для відведення масла з насосного обладнання.
Сухі газові ущільнення	Уплотнення для газових систем, що забезпечують безпечну та ефективну експлуатацію.
Масляні ущільнення ротора	Уплотнення для роторів насосного обладнання.
Блок маслонасосів	Блок для забезпечення подачі масла до насосного обладнання.
Клапан-ізолятор КО-302	Автоматичний клапан для перекриття трубопроводів природного газу.

Джерело: згруповано за інформацією [12]

Детальний опис кожного виробу та наявність продукції свідчать про те, що компанія готова задовольнити вимоги своїх клієнтів. Гнучка цінова політика та можливість виготовлення нестандартної продукції дозволяють ТОВ «Техносинтез» залишатися надійним партнером для компаній, що працюють на ринках, які швидко змінюються.

Організаційна структура ТОВ «Техносинтез» є важливою детермінантою операційної ефективності компанії та її здатності адаптуватися до мінливих ринкових умов. Правильна організація внутрішніх процесів оптимізує виробництво, підвищує якість обслуговування клієнтів і забезпечує сталий розвиток компанії. ТОВ «Техносинтез» об'єднує функціональні підрозділи, що відповідають за різні аспекти бізнесу, забезпечуючи чітку координацію дій та досягнення поставлених цілей. Організаційна структура ТОВ «Техносинтез» представлена у вигляді функціональної моделі, що включає кілька ключових підрозділів:

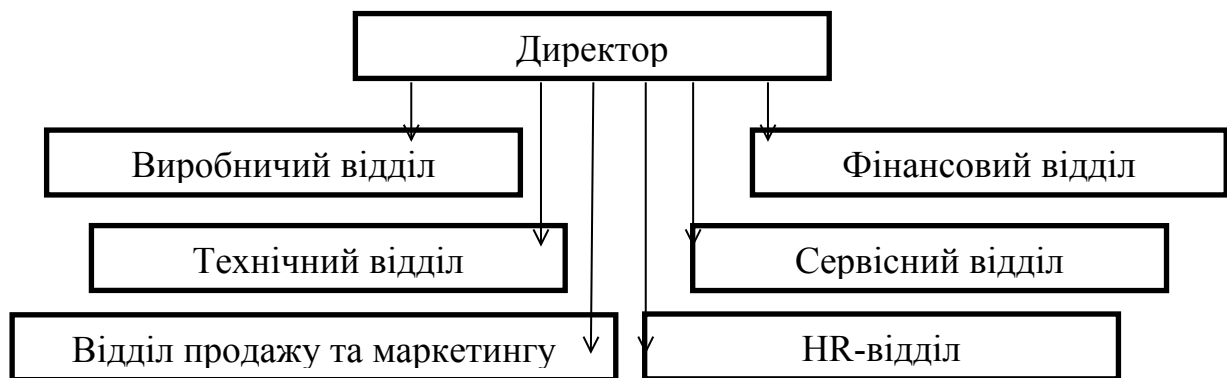

Рис.2.1. Організаційна структура ТОВ «Техносинтез» [12]

Виробничий відділ відповідає за виробництво продукції, контроль якості та управління процесами. У виробничому відділі працюють фахівці різних галузей, які забезпечують ефективність виробництва та дотримання стандартів якості. Відділ продажів та маркетингу відповідає за просування продукції, аналіз ринкових тенденцій та потреб клієнтів. Цей відділ також відповідає за цінову політику та взаємовідносини з клієнтами, які мають вирішальне значення для конкурентоспроможності компанії.

Технічний відділ відповідає за розробку нових продуктів, підготовку технічної документації та допомогу клієнтам в експлуатації обладнання. Цей відділ також проводить дослідження та впроваджує новітні технології у виробництво. Фінансовий відділ управляє фінансовими потоками, готує бюджети і звіти та відповідає за бухгалтерський облік.

Фінансовий відділ забезпечує стабільність компанії та контроль витрат. Сервісний відділ забезпечує гарантійне та післягарантійне обслуговування, ремонт

та обслуговування обладнання. Цей відділ відіграє важливу роль у підтримці довіри клієнтів і зміцненні репутації компанії.

Відділ кадрів відповідає за управління, підбір, навчання та розвиток співробітників. Перед цим відділом стоїть завдання формувати корпоративну культуру та забезпечувати високу мотивацію працівників. Організаційна структура ТОВ «Техносинтез» відображає прагнення до ефективності та якості у всіх сферах діяльності. Чітко визначені функції кожного відділу дозволяють компанії оптимізувати використання своїх ресурсів і швидко реагувати на мінливі ринкові умови. Завдяки такій структурі компанія здатна забезпечити високий рівень обслуговування клієнтів, інноваційні розробки та стійке зростання в конкурентному середовищі. Організаційна структура бухгалтерського обліку ТОВ «Техносинтез» гарантує ефективне управління фінансовими та матеріальними ресурсами компанії. Коли функції кожного підрозділу компанії чітко визначені, бухгалтерський облік є надійним інструментом для швидкого і точного моніторингу всіх фінансових і виробничих операцій. Така організація обліку важлива для оптимізації внутрішніх процесів, контролю запасів, прогнозування виробничих витрат та аналізу фінансових результатів.

Для зручності управління ТОВ «Техносинтез» розробили структуровану схему, що ілюструє організацію процесів обліку на підприємстві. Кожен відділ виконує свою роль у забезпеченні точності і своєчасності обліку. Усі звіти генеруються на основі даних, отриманих від цих підрозділів, що дозволяє забезпечити злагодженість усіх процесів.

Таблиця 2.3 - Організаційна структура обліку на ТОВ «Техносинтез»

Підрозділ	Основні функції
Фінансовий відділ	Ведення бухгалтерії, складання фінансової звітності, розрахунок податків, контроль за витратами та доходами.
Відділ виробництва	Облік витрат на виробництво, контроль за використанням сировини, облік основних засобів та амортизації.
Відділ постачання	Ведення обліку запасів, матеріалів, комплектуючих, контроль за рухом запасів на складі.
Відділ продажу та маркетингу	Облік доходів від продажів, контроль за дебіторською заборгованістю, підготовка звітності по продажах.
Сервісний відділ	Облік витрат на післяпродажне обслуговування, гарантійне обслуговування, ремонт, контроль за дебіторською заборгованістю за сервіс.

ТОВ «Техносинтез» приділяє особливу увагу точному складанню та обробці звітів. Це необхідно для того, щоб забезпечити ефективне управління фінансовими результатами та відповідність усіх операцій законодавчим і внутрішнім стандартам. Звіти включають не лише фінансові результати, але й дані про рух запасів, дебіторську та кредиторську заборгованість, а також аналіз витрат. Усі фінансові звіти готуються на основі інформації, отриманої від різних відділів, що дозволяє своєчасно оцінити результати діяльності компанії. Ключові показники включають дані про доходи та витрати, які допомагають спрогнозувати майбутні результати діяльності.

Таблиця 2.4 - Основні види звітності на ТОВ «Техносинтез»

Тип звітності	Опис
Бухгалтерська звітність	Баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів.
Управлінська звітність	Звіт про виконання бюджету, звіт про ефективність використання ресурсів, аналіз витрат на виробництво.
Звітність по запасах	Облік залишків матеріалів і готової продукції на складах, аналіз руху товарів і витрат на зберігання.
Звітність по дебіторській заборгованості	Аналіз залишків по дебіторській заборгованості, контроль строків погашення.

Джерело: Додаток А

Щоб забезпечити високу точність і оперативність облікових операцій, на ТОВ «Техносинтез» впроваджено автоматизовану систему управління підприємством (ERP-система). Вона дозволяє об'єднати всі процеси обліку та управління, що здійснюються на підприємстві, в єдину систему. Це значно зменшує ймовірність помилок, підвищує ефективність управління запасами, автоматизує розрахунки витрат на виробництво, а також сприяє швидкому формуванню звітів для аналізу фінансових результатів.

Завдяки впровадженню таких технологій, процеси обліку в ТОВ «Техносинтез» значно спростилися, а точність даних значно покращилася, що дозволяє знижувати витрати та підвищувати ефективність роботи всіх підрозділів компанії.

Таблиця 2.5 - Основні функції ERP-системи на ТОВ «Техносинтез»

Функція ERP-системи	Опис
Автоматизація обліку	Автоматичне ведення бухгалтерії, розрахунок витрат, облік запасів.
Управління фінансами	Формування звітів про прибутки та збитки, контроль за дебіторською заборгованістю.
Управління запасами	Контроль за залишками матеріалів та готової продукції на складах, автоматичний розрахунок потреб на виробництво.
Формування звітності	Швидке формування фінансових, управлінських та податкових звітів.

Організаційна структура обліку на ТОВ «Техносинтез» є ефективною та адаптованою до специфіки діяльності підприємства. Вона дозволяє забезпечити точність обліку, своєчасну подачу звітності та ефективний контроль за фінансовими та матеріальними потоками. Впровадження автоматизованих систем значно підвищує точність даних, зменшує адміністративні витрати і дозволяє швидко реагувати на зміни ринкової ситуації, що є важливим для сталого розвитку компанії.

2.2. Документальне оформлення процесу внутрішнього контролю

ТОВ «Техносинтез» приділяє особливу увагу точному складанню та обробці звітів. Це необхідно для того, щоб забезпечити ефективне управління фінансовими результатами та відповідність усіх операцій законодавчим і внутрішнім стандартам. Звіти включають не лише фінансові результати, але й дані про рух запасів, дебіторську та кредиторську заборгованість, а також аналіз витрат. Усі фінансові звіти готуються на основі інформації, отриманої від різних відділів, що дозволяє своєчасно оцінити результати діяльності компанії. Ключові показники включають дані про доходи та витрати, які допомагають спрогнозувати майбутні результати діяльності [41].

Внутрішній контроль ТОВ «Техносинтез» охоплює багато важливих аспектів, включаючи контроль за виконанням процедур, контроль за фінансовими операціями, моніторинг дотримання внутрішніх стандартів і процедур, перевірку

достовірності фінансової звітності. Система внутрішнього контролю покликана не тільки перевіряти дотримання вимог законодавства, а й оптимізувати бізнес-процеси, знижувати ризики та забезпечувати повну прозорість фінансових потоків.

Таблиця 2.6 - Процеси внутрішнього контролю та відповідні документи на ТОВ «Техносинтез»

Процес внутрішнього контролю	Документи, що використовуються	Опис документа
Перевірка виконання фінансових операцій	Платіжні доручення, банківські виписки	Платіжні доручення підтверджують здійснення фінансових операцій, а банківські виписки – фактичне виконання платежів.
Перевірка закупівель і постачань товарів і послуг	Акти приймання товарів, накладні	Акти приймання підтверджують отримання товарів чи послуг, накладні є підтвердженням передачі товарів постачальником.
Перевірка наявності і використання матеріальних цінностей	Інвентаризаційні описи, звіти по матеріальних цінностях	Документи підтверджують фактичну наявність матеріальних цінностей та їх відповідність даним бухгалтерії.
Перевірка виплат заробітної плати та податкових зобов'язань	Табелі обліку робочого часу, розрахунки з податків	Табелі обліку часу дозволяють контролювати фактичну кількість відпрацьованих годин, а розрахунки з податків — коректність нарахувань.

Джерело: згруповано за інформацією ТОВ «Техносинтез»

Документальне оформлення є необхідною умовою для реалізації всіх етапів контролю, оскільки саме документи формують об'єктивну базу для проведення перевірок, аналізу та аудиту. Всі операції на підприємстві повинні бути зафіксовані в документах, що забезпечують правомірність і прозорість кожної фінансової та господарської операції.

Процес документального оформлення внутрішнього контролю в ТОВ «Техносинтез» передбачає кілька етапів.

Таблиця 2.7 - Етапи документального оформлення внутрішнього контролю

Етап документації	Опис етапу	Відповідальні особи
1. Розробка політик і процедур	Розробка внутрішніх інструкцій, що регулюють порядок документообігу.	Керівники підрозділів, головний бухгалтер
2. Формування стандартних форм	Створення типових форм для первинної документації (акти, накладні, платіжні доручення).	Відділ документообігу, бухгалтерія
3. Перевірка відповідності	Перевірка правильності оформлення та заповнення документів за допомогою	Спеціалісти з внутрішнього контролю

стандартам	внутрішнього контролю.	
4. Архівування та зберігання документів	Зберігання перевірених і затверджених документів відповідно до регламентів підприємства.	Архіваріус, відділ документів

Першим етапом є розробка та затвердження внутрішніх політик і процедур, що регулюють правила ведення обліку та контролю. Це включає інструкції та методики, що визначають, як саме мають оформлюватися певні операції, які документи повинні бути обов'язковими для кожної фінансової транзакції, та хто відповідальний за їх підготовку і перевірку.

На другому етапі важливим є створення стандартних форм документів для кожної групи операцій. Це можуть бути акти приймання-передачі матеріалів, накладні на відвантаження, платіжні доручення, податкові накладні та інші документи, що супроводжують господарські операції. Кожен документ повинен містити вичерпну інформацію про суть операції, її учасників, дату, суму та інші важливі аспекти, що дозволяють здійснити контроль та подальший аналіз.

Третім етапом є перевірка на відповідність встановленим стандартам і внутрішнім політикам підприємства. У цьому контексті велику роль відіграють співробітники відділу внутрішнього контролю, які проводять перевірки на місцях, перевіряючи правильність заповнення та обробки документації. При виявленні порушень або помилок, відповідальні особи повинні внести виправлення та зафіксувати їх у відповідних звітах.

Документальне оформлення процесу внутрішнього контролю також передбачає складання регулярних звітів, що зберігаються в архіві підприємства для подальшого використання під час проведення аудиту або перевірок органами контролю. Звіти містять результати перевірок, виявлені порушення, а також рекомендації щодо покращення процесів обліку і контролю.

Таблиця 2.8 - Стандарти перевірки та оформлення документації

Тип операції	Стандартні вимоги до документації	Порядок перевірки
Фінансові операції	Документи повинні містити всі реквізити (сума, дата, підпис)	Перевірка наявності підписів, відповідність сум у платіжних дорученнях та банківських виписках.
Закупівля	Наявність підтверджуючих	Перевірка правильності заповнення та

матеріальних цінностей	документів (акти приймання, накладні)	відповідності документів щодо кількості та вартості товарів.
Виплата заробітної плати	Розрахункові відомості, платіжні доручення по заробітній платі	Перевірка нарахувань і порівняння з розрахунковими відомостями.
Податкові зобов'язання	Податкові декларації, акти нарахувань	Перевірка наявності всіх документів для податкової звітності та правильності розрахунків з податків.

Документація відіграє важливу роль у формуванні прозорості фінансових операцій та відповідальності за їх виконання. Оскільки всі операції, від первинної документації до фінансової звітності, мають бути зафіксовані у відповідних документах, це створює умови для чіткого відстеження і підтвердження кожного етапу діяльності підприємства.

Документальне оформлення процесу внутрішнього контролю дозволяє здійснювати аудит не тільки фінансових результатів діяльності підприємства, але й усіх операцій, що проводяться з матеріальними та нематеріальними активами, коштами та запасами. Всі документи, що мають відношення до фінансових операцій, повинні бути збережені і доступні для перевірок як внутрішніми аудиторами, так і сторонніми органами контролю.

Зокрема, відділ внутрішнього контролю здійснює перевірку дотримання всіх процедур, пов'язаних із оформленням операцій. Це включає перевірку правильності заповнення бухгалтерських документів, відповідність їх вимогам законодавства, а також наявність необхідних підписів та інших реквізитів. За результатами таких перевірок складаються акти, що фіксують виявлені порушення та невідповідності, а також пропозиції щодо їх усунення.

Важливим аспектом документування процесів внутрішнього контролю є підвищення операційної ефективності компанії. Налагоджена система документування та контролю мінімізує людський фактор, знижує ймовірність помилок і шахрайства та покращує процес прийняття управлінських рішень. Це досягається завдяки використанню стандартизованих форм, систематизації документації та впровадженню чітких процедур контролю. Документація дозволяє аналізувати діяльність на основі об'єктивних даних. Це, в свою чергу, дозволяє

більш детально зрозуміти ситуацію в компанії, вчасно виявити проблеми та скоригувати управлінські стратегії. Зокрема, регулярна перевірка документації дозволяє вчасно виявити порушення та недоліки в облікових процедурах і, за необхідності, вжити коригувальних заходів для запобігання фінансовим ризикам. Документування процесів внутрішнього контролю в ТОВ «Техносинтез» є важливою частиною ефективної системи корпоративного управління. Воно забезпечує високий ступінь прозорості та підзвітності на всіх етапах ведення бухгалтерського обліку та здійснення фінансових операцій, що гарантує підвищення ефективності та зниження ризиків для компанії. Завдяки налагодженій інфраструктурі документообігу компанія не тільки гарантує дотримання вимог законодавства, а й сприяє сталому розвитку та конкурентоспроможності на ринку шляхом оптимізації процесів внутрішнього контролю.

2.3. Порядок розкриття інформації у фінансовій звітності

Процедури розкриття інформації у фінансовій звітності ТОВ «Техносинтез» є важливим елементом забезпечення прозорості та достовірності фінансових даних компанії. Розкриття інформації вимагає виваженого підходу, оскільки воно не тільки допомагає зацікавленим сторонам, таким як інвестори, кредитори, партнери та регулятори, краще зрозуміти фінансовий стан компанії, але й вимагає дотримання вимог законодавства, зокрема національних стандартів бухгалтерського обліку та Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Відкритість та зрозумілість інформації у фінансовій звітності є основою довіри до компаній з боку ділових партнерів, що, в свою чергу, сприяє підвищенню інвестиційної привабливості та забезпеченню стабільного економічного зростання. Прозорість вимагає не лише дотримання встановлених стандартів, а й детального розкриття та пояснення фінансових операцій, принципів обліку та методів оцінки. Це гарантує, що всі зацікавлені сторони, від акціонерів до державних органів,

розуміють, як формуються фінансові результати і як компанії управляють своїми ресурсами. У свою чергу, належне розкриття інформації допомагає запобігти неправильному розумінню та маніпулюванню фінансовими даними, а також забезпечити точність і достовірність фінансової звітності.

Розкриття інформації також важливе для оцінки фінансової стійкості та ліквідності компанії. Надаючи детальну інформацію про структуру активів і зобов'язань та джерела фінансування, зацікавлені сторони можуть оцінити рівень фінансового ризику компанії та її здатність виконувати свої зобов'язання. Важливо, що фінансова звітність є основним джерелом інформації для аналізу ліквідності суб'єкта господарювання, включаючи оцінку наявності достатнього обсягу оборотних активів для виконання поточних зобов'язань. У цьому контексті розкриття інформації про ліквідність дозволяє акціонерам і кредиторам оцінити, якою мірою компанія може підтримувати свій бізнес у короткостроковій і довгостроковій перспективі.

Розкриваючи свою фінансову звітність, компанії повинні ретельно дотримуватися принципів точності, достовірності та своєчасності інформації. Це означає, що всі показники та елементи, включені у фінансову звітність, повинні бути розкриті настільки, наскільки це можливо, а способи їх вимірювання повинні бути чітко пояснені. Особливо важливо адекватно розкривати облікову політику, щоб було зрозуміло, які методи та принципи використовуються для визначення вартості активів, оцінки витрат та нарахування амортизації. Наприклад, для компанії, яка інвестує значні кошти в дослідження і розробки та інноваційні технології, важливо чітко вказати, як визнаються нематеріальні активи і як оцінюються витрати на дослідження і розробки. Це допоможе зрозуміти, як облікова політика впливає на фінансові результати і чи відповідає вона реальним умовам діяльності підприємства.

Крім того, розкриття інформації допомагає продемонструвати здатність суб'єкта господарювання ефективно управляти фінансовими та операційними ризиками. Завдяки такому розкриттю інформації користувачі фінансової звітності можуть оцінити, наскільки обґрунтованими є рішення керівництва щодо

управління ризиками та чи були вжиті адекватні заходи для мінімізації потенційних негативних наслідків. Серед основних фінансових ризиків, які слід розкривати, особливу увагу слід приділяти валютному ризику (якщо компанія працює на міжнародних ринках), кредитному ризику, ризику ліквідності та іншим специфічним для компанії ризикам. Розкриття інформації про операції з пов'язаними сторонами є особливо важливим. Це пов'язано з тим, що ці операції можуть мати значний вплив на фінансові результати та прозорість компанії. Наприклад, якщо ТОВ «Техносинтез» здійснює операції з компаніями або фізичними особами (акціонерами, керівництвом, дочірніми компаніями), які мають значний вплив на діяльність компанії, важливо розкрити точну інформацію про умови цих операцій та їхній вплив на фінансові показники компанії. Розкриття таких даних допомагає уникнути потенційних конфліктів інтересів та забезпечити прозорість ведення бізнесу.

Для забезпечення високого рівня надійності та достовірності фінансової звітності компанії також повинні надавати детальну інформацію про результати зовнішнього аудиту, проведеного відповідно до встановлених стандартів. Це забезпечує зовнішню перевірку достовірності фінансової звітності та підвищує її цінність для зацікавлених сторін. Такі заходи важливі для компаній, щоб продемонструвати, що вони є відкритими та підзвітними своїм акціонерам та інвесторам. Загалом, достовірне та детальне розкриття інформації у фінансовій звітності ТОВ «Техносинтез» є важливим способом забезпечення ефективного фінансового управління компанією, підвищення прозорості на ринку та сприяння розвитку стабільних і довгострокових взаємовигідних відносин з партнерами. Завдяки детальному розкриттю інформації компанія може підтвердити не тільки свою здатність відповідати вимогам законодавства, а й здатність забезпечувати стійкість і розвиток в умовах мінливого економічного середовища.

Звітність компанії повинна бути підготовлена відповідно до принципів прозорості та достовірності, які гарантують максимальну об'єктивність у поданні фінансової інформації. Для ТОВ «Техносинтез» це означає, що всі фінансові операції, доходи і витрати, а також активи і зобов'язання повинні бути точно і повно

відображені у відповідних звітах, щоб можна було оцінити фінансову стабільність і динаміку розвитку компанії. Такий підхід до розкриття даних дозволяє зацікавленим сторонам, таким як інвестори, кредитори та регулятори, отримати повне уявлення про фінансовий стан компанії та приймати обґрунтовані рішення. Точне відображення фінансових результатів, а також структури активів і пасивів є необхідною умовою забезпечення достовірності звітності. ТОВ «Техносинтез» має дотримуватися чітких критеріїв при оцінці активів та зобов'язань, щоб уникнути можливості викривлення та надмірного спрощення. Важливо використовувати справедливу вартість при оцінці активів, оскільки це більш точно відображає справжню вартість ресурсів компанії з урахуванням поточних ринкових умов. Це стосується як фінансових інструментів, таких як цінні папери, так і матеріальних активів, таких як основні засоби.

Використання справедливої вартості має кілька важливих переваг. По-перше, це підвищує актуальність і точність фінансової звітності, оскільки вона відображає поточні ринкові умови, а також історичну вартість активів. По-друге, цей метод підвищує прозорість, оскільки інвестори та кредитори можуть точніше оцінити потенційні ризики та можливості компанії. Наприклад, якщо компанія володіє значними земельними ділянками або іншою нерухомістю, ринкова вартість якої може суттєво коливатися, належне розкриття цієї інформації дозволить зацікавленим сторонам оцінити справжній фінансовий стан компанії. Розкриття інформації про облікову політику та оцінку активів також є важливим для забезпечення достовірності фінансової звітності. Облікова політика - це принципи та правила, яких дотримується підприємство при веденні бухгалтерського обліку. Вони включають вибір способу оцінки активів (наприклад, як амортизувати основні засоби або як оцінювати запаси) та принципи визнання доходів і витрат. Оскільки ці політики можуть мати значний вплив на фінансову звітність, необхідне детальне розкриття інформації, щоб користувачі могли зрозуміти, як досягаються основні фінансові результати діяльності підприємства.

ТОВ «Техносинтез» повинні розкривати інформацію про зміни в обліковій політиці та методах оцінки, які можуть мати суттєвий вплив на результати

діяльності або обсяг інформації, що розкривається. Наприклад, якщо компанія змінює метод амортизації основних засобів, це рішення має бути розкрито у фінансовій звітності разом з поясненням причин зміни та впливу на результати діяльності. Це допоможе забезпечити прозорість і зрозумілість результатів діяльності для всіх користувачів фінансової звітності. Не менш важливо розкривати детальну інформацію про доходи та витрати компанії. Адже саме ці показники дають змогу оцінити ефективність діяльності компанії. Фінансова звітність повинна чітко відображати не тільки загальну суму доходів і витрат, але й їхню структуру. Важливо, щоб фінансова звітність компанії містила опис основних джерел доходів, таких як продаж товарів і послуг, а також відображала витрати, пов'язані з виробництвом і наданням послуг. Це дає змогу ТОВ «Техносинтез» оцінити, наскільки ефективно він управляє своїми витратами і які фактори визначають коливання в результатах його діяльності.

Що стосується зобов'язань компанії, то важливо розкрити детальну інформацію про строки та умови їх виконання з розбивкою на короткострокові та довгострокові зобов'язання. Зокрема, звіт повинен містити дані про кредити, позики, оренду та інші зобов'язання, які впливають на ліквідність і фінансову стабільність компанії. Кредитори та інвестори повинні мати доступ до детальної інформації про терміни погашення зобов'язань, процентні ставки, можливі гарантії та ризики, пов'язані з їх виконанням. У зв'язку з цим ТОВ «Техносинтез» повинні забезпечувати високий рівень деталізації та ясності у своїх звітах, а також дотримуватися вимог законодавства щодо розкриття фінансової інформації. Це дозволить інвесторам та партнерам приймати рішення про співпрацю та інвестиції на основі цієї інформації і, таким чином, сприятиме зміцненню довіри.

Таблиця 2.9 - Основні принципи розкриття фінансової інформації у звітності ТОВ «Техносинтез»

Принцип розкриття	Опис
Прозорість	Забезпечення чіткості та відкритості в наданні інформації, що дозволяє зацікавленим сторонам зрозуміти фінансовий стан підприємства.
Достовірність	Подання інформації, яка точно відображає фінансові результати та ситуацію підприємства без будь-яких спотворень.
Повнота	Охоплення всіх аспектів діяльності підприємства, включаючи доходи,

	витрати, активи і зобов'язання, що є суттєвими для прийняття рішень.
Справедлива вартість	Оцінка активів і зобов'язань на основі їх поточної справедливої вартості, що дозволяє точно відобразити фінансове становище.
Оцінка ризиків	Визначення та розкриття інформації про потенційні фінансові ризики, які можуть вплинути на майбутні результати діяльності компанії.

Слід також зазначити, що фінансова звітність містить вказівки щодо розкриття суттєвих подій та явищ, які відбуваються після звітної дати, та оцінки ризиків, які можуть вплинути на майбутні фінансові результати діяльності компанії. Це є важливим елементом прозорості звітності та дозволяє зацікавленим сторонам отримати повне уявлення про можливий вплив на фінансовий стан компанії після закінчення звітного періоду. Відповідно, навіть певні події або зміни, які відбуваються після складання основної фінансової звітності, можуть бути важливими для оцінки майбутніх перспектив компанії. До таких подій належать, зокрема, інвестиційні угоди, поглинання або злиття, зміни у складі власників, судові процеси, виплати дивідендів та зміни умов зовнішнього фінансування. Для компанії важливо продемонструвати характер цих подій і пояснити, як вони можуть вплинути на її майбутні фінансові показники та бізнес. Це дозволяє інвесторам та іншим зацікавленим сторонам краще зрозуміти фактори, які можуть змінити фінансові перспективи компанії в найближчому майбутньому, а також оцінити ризики, з якими може зіткнутися компанія.

ТОВ «Техносинтез» зобов'язане надати детальну інформацію про поточні фінансові, операційні та ринкові ризики у зв'язку з оцінкою ризиків, які можуть вплинути на фінансові результати компанії в майбутньому. До них відносяться, зокрема, валютні ризики, процентні ризики, ризики ліквідності та інші ризики, характерні для діяльності компанії. Розкриття інформації про такі ризики дає можливість користувачам фінансової звітності зрозуміти, які загрози стабільності компанії можуть виникнути і які заходи вживаються для їх мінімізації. Інвесторам та кредиторам необхідне чітке уявлення про здатність компанії управляти цими ризиками та забезпечувати сталий розвиток в умовах мінливого економічного середовища. Враховуючи важливість для ТОВ «Техносинтез» надання зацікавленим сторонам належного рівня інформації, компанія зобов'язана надавати

інформацію про основні джерела фінансування, витрати на дослідження і розробки та капітальні витрати. Інформація про джерела фінансування дозволяє оцінити, як компанія фінансує свою діяльність, чи покладається вона на зовнішні запозичення або використовує власні кошти, а також які методи фінансування вона використовує для реалізації свого стратегічного плану. Це важливо для оцінки фінансової стабільності компанії та її здатності інвестувати в подальший розвиток.

Витрати на дослідження та розробки особливо важливі для компаній, що займаються розробкою інноваційних технологій та нових продуктів. Розкриття інформації про такі витрати дозволяє компаніям оцінити, якою мірою вони інвестують у майбутні розробки та чи готові вони до змін ринкових умов. Інформація про капітальні інвестиції також важлива. Це пов'язано з тим, що вона допомагає зрозуміти, які проекти компанії здійснюють для модернізації або розширення своїх виробничих потужностей, що, в свою чергу, має прямий вплив на їхню довгострокову конкурентоспроможність. Прозорість у цих сферах дозволяє зацікавленим сторонам оцінити, наскільки ефективно ТОВ «Техносинтез» використовує свої фінансові ресурси для забезпечення сталого зростання та адаптації до змін на ринку і в технологічному середовищі. Це не тільки покращує їхнє розуміння результатів діяльності Техносинтезу, але й зменшує невизначеність для інвесторів і кредиторів, що позитивно впливає на довіру та стабільність партнерських і фінансових відносин.

Таблиця 2.10 - Типи розкриття інформації в фінансовій звітності ТОВ «Техносинтез»

Вид розкриття	Опис	Приклад
Фінансові показники	Основні фінансові результати за звітний період: доходи, витрати, чистий прибуток, активи, зобов'язання.	Звіт про фінансові результати, баланс.
Оцінка ризиків	Інформація про фінансові, кредитні, валютні ризики, що можуть вплинути на фінансові результати.	Декларація щодо валютних ризиків, кредитних ризиків.
Зміни в облікових політиках	Виявлення змін в облікових методах або принципах, що можуть вплинути на точність та достовірність фінансової звітності.	Зміни в методах амортизації чи оцінці активів.
Інформація про дочірні компанії та асоційовані підприємства	Розкриття даних щодо корпоративної структури підприємства, партнерських угод і інвестицій.	Публікація даних про дочірні підприємства, асоційовані компанії.

Події після дати балансу	Інформація про важливі події, що відбулися після звітної дати, але до дати публікації звітності, які можуть вплинути на фінансові результати.	Придбання нових активів, зміни у боргових зобов'язаннях.
--------------------------	---	--

Загалом, правильне і детальне розкриття інформації у фінансовій звітності ТОВ «Техносинтез» допомагає забезпечити відповідність законодавчим вимогам і підвищує довіру з боку усіх зацікавлених осіб до фінансових результатів компанії.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ТА АУДИТ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ТОВ «ТЕХНОСИНТЕЗ»

3.1. Значення внутрішнього контролю для фінансового аналізу підприємства

Внутрішній контроль є невід'ємною частиною фінансової діяльності будь-якого підприємства, і для ТОВ «Техносинтез» його роль у проведенні фінансового аналізу надзвичайно важлива. Внутрішній контроль забезпечує ефективність управління фінансами, попереджає ризики шахрайства, помилок та інших несприятливих факторів, що можуть призвести до невірної відображення фінансових результатів або неправильного використання ресурсів. Саме через систему внутрішнього контролю здійснюється перевірка та верифікація всіх фінансових операцій, що дає змогу підтримувати достовірність фінансових звітів та забезпечувати їх відповідність вимогам бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

Внутрішній контроль включає в себе комплекс заходів, що дозволяють систематично оцінювати та контролювати всі фінансові операції, документообіг, а також діяльність підрозділів компанії, що здійснюють фінансові операції. Завдяки такій системі можна виявляти потенційні фінансові та операційні ризики, що дає можливість своєчасно вжити заходів для їх мінімізації або повного усунення. Це особливо важливо для ТОВ «Техносинтез», оскільки підприємство працює в умовах постійних змін у ринкових умовах та вимогах до фінансової звітності, тому ефективний внутрішній контроль є запорукою стабільності та здатності адаптуватися до нових викликів [10].

Внутрішній контроль для ТОВ «Техносинтез» виступає не тільки як інструмент для збереження активів, але й як потужний засіб підвищення ефективності фінансового аналізу та забезпечення стійкості підприємства в цілому. В умовах динамічного економічного середовища, де кожне рішення може вплинути на фінансовий стан компанії, внутрішній контроль стає основним механізмом для забезпечення належного управління фінансовими ресурсами. Оскільки кожен фінансовий елемент — від доходів до витрат, від активів до зобов'язань — має бути ретельно перевірений і врахований у процесі внутрішнього контролю, це дозволяє гарантувати правильність і точність фінансових звітів, що є основою для проведення ефективного фінансового аналізу.

Впровадження системи внутрішнього контролю, що включає постійну перевірку всіх операцій та документів, дозволяє виявити навіть незначні фінансові порушення або недоліки, що могли б залишитися непоміченими. Це важливо, оскільки будь-яка, навіть незначна, неточність або невідповідність у фінансовій звітності може призвести до серйозних наслідків, включаючи неправильне оцінювання фінансового стану компанії та втрачені можливості для оптимізації витрат або підвищення доходів. Завдяки внутрішньому контролю забезпечується високий рівень достовірності фінансової інформації, що дозволяє компанії не лише уникнути можливих фінансових ризиків, але й підтримувати репутацію на ринку як надійного та відповідального учасника [26].

Крім того, внутрішній контроль не лише виявляє фінансові порушення, але й надає управлінцям, акціонерам та іншим зацікавленим сторонам реальну картину фінансового стану підприємства. Така детальна перевірка фінансової інформації є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, таких як визначення стратегії розвитку, бюджетування, розподіл ресурсів та управління ризиками. Точна фінансова інформація дозволяє не тільки оперативно реагувати на можливі проблеми, але й передбачати майбутні тренди, що в свою чергу дає можливість для більш точного планування та забезпечення сталого зростання компанії.

Завдяки чітко налагодженим процесам внутрішнього контролю підприємство може знизити ймовірність фінансових зловживань і помилок, що у свою чергу зменшує ризики для бізнесу та підвищує ефективність використання ресурсів. Це дозволяє не лише оптимізувати операційні процеси, але й сприяє підвищенню загальної ефективності фінансового управління, забезпечуючи кращі результати для усіх учасників господарської діяльності компанії. Зрештою, система внутрішнього контролю має бути інтегрована у всі сфери діяльності підприємства, що дозволяє не тільки покращити точність фінансового аналізу, але й забезпечити стабільне та прогнозоване фінансове майбутнє для ТОВ «Техносинтез» [42].

Один з основних аспектів внутрішнього контролю — це його роль у виявленні та оцінці ризиків, що безпосередньо впливають на фінансову стійкість та операційну ефективність підприємства. Для ТОВ «Техносинтез» важливо мати на увазі, що належне управління ризиками може значною мірою визначити фінансові результати компанії, оскільки в умовах сучасного бізнес-середовища непередбачуваність і зовнішні фактори можуть значно змінювати картину доходів та витрат. Тому система внутрішнього контролю повинна бути побудована таким чином, щоб вона могла своєчасно виявляти різноманітні види ризиків, що виникають у різних сферах діяльності компанії, зокрема, у сфері кредитної, валютної чи податкової політики.

Адекватне управління ризиками дозволяє не тільки мінімізувати потенційні втрати, але й ефективно управляти фінансовими потоками компанії, що є важливим аспектом у забезпеченні її стабільності. Наприклад, правильно налаштована

система контролю за кредитною політикою може запобігти виникненню проблем з неплатоспроможними контрагентами, що в свою чергу дозволяє підтримувати здорову ліквідність підприємства. У свою чергу, валютні ризики, пов'язані з коливанням курсів іноземних валют, можуть бути мінімізовані завдяки ефективному управлінню валютними позиціями та застосуванню хеджування, що дає змогу знизити фінансові втрати від непередбачуваних змін на валютному ринку [11].

Подібним чином, чітко налагоджена система контролю за дотриманням податкових норм і законодавчих вимог дозволяє уникати можливих штрафів та санкцій за порушення, а також своєчасно адаптуватися до змін у податковій політиці. Врахування усіх цих аспектів у рамках системи внутрішнього контролю допомагає підприємству бути більш адаптованим до змінюваних економічних умов, зберігаючи стабільність фінансових потоків та дозволяючи більш точно прогнозувати майбутні фінансові результати.

Таблиця 3.1 - Основні елементи внутрішнього контролю для фінансового аналізу ТОВ «Техносинтез»

Елемент внутрішнього контролю	Опис	Важливість для фінансового аналізу
Оцінка ризиків	Ідентифікація та аналіз потенційних фінансових, кредитних, валютних та інших ризиків.	Допомагає прогнозувати вплив ризиків на фінансові показники підприємства.
Перевірка фінансових операцій	Контроль за правильністю відображення фінансових операцій в обліку і звітності.	Забезпечує точність фінансових звітів, що є основою для аналізу фінансових результатів.
Структура звітності	Забезпечення відповідності фінансової звітності вимогам бухгалтерського обліку та нормативним актам.	Підтримує достовірність інформації, що використовується для внутрішнього та зовнішнього аналізу.
Документообіг	Встановлення чітких правил для обробки, зберігання і перевірки фінансових документів.	Дозволяє мінімізувати помилки, шахрайство і підвищити точність фінансового аналізу.
Контроль за витратами	Оцінка і контроль за ефективністю використання фінансових ресурсів підприємства.	Допомагає аналізувати фінансову ефективність діяльності компанії та виявляти можливості для оптимізації витрат.

Завдяки ефективній системі внутрішнього контролю ТОВ «Техносинтез» може забезпечити точність і обґрунтованість своїх фінансових звітів, що є необхідною умовою для проведення всебічного фінансового аналізу. Внутрішній контроль дає змогу не лише виконувати коригування у разі виявлення помилок, але й удосконалювати стратегію управління фінансами, вчасно реагувати на зміни в ринковому середовищі та адаптувати компанію до нових умов [27].

Наявність сильної системи внутрішнього контролю є критично важливою для ТОВ «Техносинтез», оскільки вона створює умови для ефективного використання фінансової інформації, необхідної для точного прогнозування та планування фінансових результатів. Таке управління забезпечує не тільки стабільність компанії в короткостроковій перспективі, але й сприяє її довгостроковому розвитку. Завдяки чітко налагодженим процесам внутрішнього контролю, підприємство може отримувати актуальну та точну інформацію про свої фінансові потоки, що дозволяє здійснювати детальний фінансовий аналіз.

Точність фінансових звітів, а також постійний моніторинг фінансових результатів є основою для прогнозу майбутніх фінансових потоків. Це дає можливість виявляти потенційні тенденції та ризики, а також передбачати зміни, що можуть вплинути на фінансову ситуацію. Таким чином, внутрішній контроль виступає як інструмент для стратегічного планування, який дозволяє керівництву компанії приймати обґрунтовані управлінські рішення. Це охоплює не лише оперативне управління поточними фінансами, але й прийняття рішень щодо інвестицій, зростання, оптимізації витрат і навіть розширення на нові ринки.

Більш того, така система дозволяє ефективно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі та адаптувати фінансові стратегії до нових умов. Наприклад, якщо прогнозуються зміни в економічній ситуації, внутрішній контроль дає змогу оперативно коригувати бюджетування, розподіл ресурсів і оптимізувати витрати. Це підвищує гнучкість компанії, дозволяючи їй не лише зберегти стабільність, але й швидше реагувати на можливості для зростання [43].

Таблиця 3.2 - Внутрішній контроль у процесі фінансового аналізу: ключові аспекти

Аспект внутрішнього контролю	Опис	Вплив на фінансовий аналіз
Контроль за виконанням бюджетів	Перевірка та моніторинг витрат у рамках затверджених бюджетів компанії.	Дозволяє оцінити ефективність витрат та відповідність запланованим показникам.
Аналіз фінансових відхилень	Виявлення і аналіз відхилень між фактичними та запланованими показниками.	Сприяє виявленню причин відхилень та дає можливість коригувати фінансові стратегії.
Оцінка ефективності операцій	Перевірка прибутковості різних бізнес-підрозділів та напрямків діяльності.	Допомагає визначити найбільш прибуткові напрямки та оптимізувати ресурси.
Залучення незалежних аудиторів	Проведення незалежного аудиту для верифікації фінансових результатів.	Забезпечує об'єктивність фінансового аналізу та підвищує довіру до фінансової звітності.
Контроль за виконанням податкових зобов'язань	Ведення обліку і контроль за своєчасністю сплати податків.	Підтримує відповідність податковій політиці, що є важливим для фінансової стабільності.

Джерело: згруповано за інформацією ТОВ «Техносинтез»

Отже, внутрішній контроль є важливим інструментом для забезпечення правильності фінансових операцій та надання необхідної інформації для фінансового аналізу ТОВ «Техносинтез». Без ефективною системи контролю проведення глибокого фінансового аналізу було б неможливим, оскільки лише за умов достовірної та перевіреної інформації можна проводити адекватну оцінку фінансового стану підприємства, визначати його слабкі місця та можливості для покращення.

3.2. Завдання та методи аудиту внутрішнього контролю

Аудит внутрішнього контролю в ТОВ «Техносинтез» є невід'ємною частиною системи забезпечення ефективності фінансового управління та мінімізації ризиків, які можуть виникати в результаті помилок, шахрайства або недотримання облікових стандартів. Задачі внутрішнього аудиту спрямовані на підтвердження правильності та ефективності функціонування внутрішньої системи контролю, виявлення можливих недоліків у процесах управління та фінансової

діяльності підприємства, а також на рекомендації щодо вдосконалення цих процесів [28].

Завдання аудиту внутрішнього контролю ТОВ «Техносинтез» полягають у забезпеченні належного рівня захисту активів компанії, перевірці дотримання нормативних вимог, виявленні можливих ризиків і виявленні зловживань або помилок, що можуть призвести до фінансових втрат або юридичних наслідків. Важливе завдання — це також оцінка ефективності роботи внутрішнього контролю, включаючи моніторинг витрат і доходів, перевірку надійності облікових процедур та оцінку достовірності фінансових звітів, що використовуються як для внутрішнього аналізу, так і для зовнішніх інвесторів та органів державного контролю.

Аудит внутрішнього контролю в ТОВ «Техносинтез» є важливою складовою частиною стратегії забезпечення ефективності фінансового управління та стабільності підприємства. Основною метою внутрішнього аудиту є оцінка функціонування існуючої системи контролю, а також виявлення її слабких ланок, які потребують вдосконалення або коригування. В умовах динамічного ринкового середовища та постійних змін у регуляторних вимогах, ефективний внутрішній контроль дозволяє не лише захистити підприємство від можливих фінансових і операційних ризиків, але й забезпечити належний рівень фінансової стабільності.

Оскільки ТОВ «Техносинтез» здійснює різноманітну діяльність, включаючи взаємодію з численними контрагентами та дотримання вимог різних законодавчих норм, внутрішній аудит стає незамінним інструментом для своєчасного реагування на потенційні загрози, які можуть виникнути внаслідок змін у ринковій ситуації чи законодавстві. Виявлення слабких місць у системі внутрішнього контролю дозволяє своєчасно розробити і впровадити заходи, що знижують можливість виникнення фінансових порушень, помилок чи зловживань. Це також допомагає знизити ризики, пов'язані з недотриманням податкових та бухгалтерських норм, що може призвести до значних штрафів або санкцій [44].

Крім того, аудит внутрішнього контролю дає змогу оцінити ефективність використання фінансових ресурсів, правильність обліку та розподілу витрат, а

також відповідність операцій підприємства внутрішнім політикам і стандартам. Це сприяє кращому розумінню поточної ситуації в компанії, що, в свою чергу, дозволяє керівництву приймати більш обґрунтовані та стратегічно важливі рішення для розвитку бізнесу.

Одним із завдань є перевірка дотримання встановлених політик і процедур. Це дозволяє виявити недотримання встановлених внутрішніх стандартів і відхилення від регламентів, що можуть впливати на ефективність фінансового контролю та управління. Окрім того, аудит включає в себе перевірку наявності ефективної системи звітності та документообігу, що дозволяє перевірити правильність фінансових звітів і своєчасне їх подання.

Таблиця 3.4 - Завдання аудиту внутрішнього контролю ТОВ «Техносинтез»

Завдання аудиту	Опис	Важливість для підприємства
Перевірка відповідності облікових процедур	Оцінка відповідності облікових стандартів та внутрішніх політик.	Забезпечує точність і достовірність фінансових результатів.
Оцінка ефективності управлінських процесів	Перевірка ефективності управлінських рішень і процесів в межах компанії.	Підвищує продуктивність та ефективність діяльності підприємства.
Аналіз ризиків	Виявлення і оцінка потенційних фінансових та операційних ризиків.	Дозволяє своєчасно виявляти і мінімізувати потенційні загрози для компанії.
Перевірка відповідності нормативним вимогам	Оцінка дотримання вимог законодавства і стандартів бухгалтерського обліку.	Підтримує відповідність законодавчим вимогам, що знижує ризики юридичних санкцій.
Оцінка правильності звітності	Аналіз правильності і своєчасності складання фінансових звітів.	Забезпечує достовірність інформації, що використовуються для прийняття стратегічних рішень.

Джерело: згруповано за інформацією ТОВ «Техносинтез»

Методи аудиту внутрішнього контролю в ТОВ «Техносинтез» спрямовані на глибоке дослідження кожного аспекту фінансових і операційних процесів підприємства, що дозволяє не тільки оцінити відповідність існуючих процедур вимогам, а й виявити можливі недоліки в системі внутрішнього контролю. Система аудиту передбачає використання як традиційних методів, так і сучасних інструментів, що дозволяють здійснювати ефективну перевірку діяльності підприємства [13].

Основними методами, що застосовуються в процесі аудиту внутрішнього контролю, є метод тестування, метод порівняння, а також метод документальної перевірки. Метод тестування включає вибіркочну перевірку певних операцій для оцінки їх правильності та відповідності встановленим стандартам. Метод порівняння дозволяє провести аналіз поточних результатів діяльності підприємства з попередніми періодами або зі стандартами та нормативами, що дає змогу виявити значні відхилення. Метод документальної перевірки включає в себе аналіз первинних документів, бухгалтерських записів, а також внутрішніх звітів, що дозволяє визначити відповідність інформації до облікових стандартів і вимог законодавства.

Окрім традиційних методів аудиту, ТОВ «Техносинтез» активно впроваджує сучасні підходи до оцінки ефективності внутрішнього контролю, зокрема, використовуючи автоматизовані системи аналізу фінансових даних. Ці технології дають змогу швидко обробляти великі обсяги інформації, що дозволяє аудиторам значно прискорити процес перевірки і, одночасно, підвищити точність результатів. Застосування автоматизованих систем дозволяє здійснювати аналіз фінансових операцій у реальному часі, що дає можливість оперативно виявляти потенційні порушення або аномалії, а також фіксувати відхилення від встановлених стандартів і процедур [29].

Інтеграція таких сучасних технологій у процес аудиту суттєво зменшує людський фактор у виявленні помилок, підвищуючи рівень об'єктивності та достовірності фінансових перевірок. Це також дозволяє аудиторам зосередитись на більш складних аспектах контролю, які вимагають глибшого аналізу, тоді як рутинні та операційно важливі завдання автоматично виконуються системами.

Завдяки таким інструментам компанія може не лише підвищити ефективність аудиту, але й значно скоротити час реагування на зміни у фінансовому середовищі. Наприклад, у разі нестабільності на валютному ринку або змін у податковому законодавстві автоматизовані системи дозволяють швидко ідентифікувати ризики, що виникають, а також миттєво оцінити їхній потенційний вплив на фінансові потоки компанії. Це надає керівництву своєчасну інформацію для прийняття

оперативних рішень, що дозволяє знижувати фінансові втрати і покращувати стійкість підприємства в умовах економічної невизначеності.

Таблиця 3.4 - Методи аудиту внутрішнього контролю ТОВ «Техносинтез»

Метод аудиту	Опис	Важливість для ефективності аудиту
Метод тестування	Вибіркова перевірка окремих операцій та документів для оцінки їх правильності.	Дозволяє перевірити окремі елементи діяльності і швидко виявити порушення.
Метод порівняння	Порівняння фінансових показників поточного періоду з попередніми або з нормативами.	Виявлення значних відхилень і аналіз їх причин.
Метод документальної перевірки	Перевірка первинних документів, бухгалтерських записів і звітів.	Оцінка відповідності документів обліковим стандартам і законодавчим вимогам.
Автоматизовані системи аналізу	Використання програмного забезпечення для аналізу великих обсягів фінансових даних.	Підвищує точність, швидкість і ефективність аудиту, зменшує людський фактор.

Завдання і методи аудиту внутрішнього контролю ТОВ «Техносинтез» допомагають забезпечити високий рівень прозорості фінансових операцій, своєчасно виявляти недоліки у фінансовому управлінні та знижувати ризики, що можуть загрожувати стабільності компанії. Аудит сприяє підвищенню ефективності управлінських процесів, дозволяючи компанії адаптуватися до змінюваних умов та зберігати фінансову стійкість [45].

3.3. Практичне та аналітичне дослідження внутрішнього контролю

Практичне та аналітичне дослідження внутрішнього контролю ТОВ «Техносинтез» є важливою складовою частиною управлінського процесу компанії, оскільки дозволяє оцінити ефективність існуючої системи внутрішнього контролю, виявити можливі недоліки та вдосконалити процеси для забезпечення більш високої надійності та точності фінансової звітності. Це дослідження допомагає не тільки визначити відповідність існуючих процедур законодавчим та корпоративним вимогам, але й дає змогу зрозуміти, як внутрішній контроль

впливає на загальну фінансову стійкість і конкурентоспроможність підприємства [14].

Основною метою практичного дослідження є визначення ефективності внутрішньої системи контролю, яка включає в себе перевірку всіх етапів фінансових та операційних процесів підприємства: від первинних документів до підготовки фінансових звітів. Внутрішній контроль охоплює цілу низку процедур, які повинні забезпечити точність обліку, своєчасність складання звітності, дотримання внутрішніх політик і процедур, а також виявлення та управління ризиками. Практичне дослідження в цьому контексті передбачає детальний огляд кожного етапу внутрішнього контролю, а також виявлення слабких місць, які потребують вдосконалення або коригування [30].

Аналітичне дослідження внутрішнього контролю є наступним етапом, який спрямований на систематичне оцінювання та аналіз результатів практичного дослідження. Завдяки аналітичному підходу можна провести глибоке дослідження ефективності кожного елемента внутрішнього контролю та визначити, як ці елементи взаємодіють між собою для забезпечення цілісності та стабільності всієї системи. Таке дослідження дозволяє виявити потенційні слабкі місця, що можуть призвести до фінансових або операційних втрат, а також пропонує шляхи для оптимізації системи контролю для покращення загальної ефективності підприємства.

Практичне та аналітичне дослідження внутрішнього контролю у ТОВ «Техносинтез» також охоплює аналіз усіх внутрішніх процесів, від управління активами та зобов'язаннями до управління витратами та доходами. Це дослідження дозволяє виявити неефективні або застарілі практики, які можуть впливати на точність фінансових результатів, а також на їхню достовірність. Крім того, аналітичне дослідження дає змогу оцінити, наскільки система внутрішнього контролю забезпечує захист від зовнішніх і внутрішніх загроз, таких як шахрайство, несанкціоновані витрати чи порушення в облікових процедурах [46].

Таблиця 3.5 - Етапи практичного дослідження внутрішнього контролю ТОВ «Техносинтез»

Етап дослідження	Опис	Важливість для підприємства
Оцінка процедур внутрішнього контролю	Аналіз наявних внутрішніх процедур контролю для виявлення їх ефективності.	Дозволяє оцінити, чи є система контролю достатньою для запобігання фінансовим ризикам.
Перевірка первинних документів	Перевірка правильності і відповідності первинних документів, що лежать в основі фінансової звітності.	Гарантує точність і відповідність фінансових записів вимогам бухгалтерського обліку.
Оцінка дотримання законодавчих вимог	Перевірка відповідності діяльності компанії чинним податковим, бухгалтерським і корпоративним законам.	Мінімізує юридичні ризики і можливі штрафи за невиконання вимог законодавства.
Оцінка ефективності облікових процедур	Аналіз процесів обробки та збереження фінансової інформації.	Визначає, чи існує система контролю, яка забезпечує точність і надійність фінансової звітності.
Виявлення потенційних слабких місць	Ідентифікація недоліків у процесах внутрішнього контролю, що можуть призвести до помилок або зловживань.	Знижує ймовірність виникнення внутрішніх порушень, що можуть мати негативний фінансовий вплив.

Аналітичне дослідження дозволяє не лише виявити недоліки, але й визначити їх першопричини. Це дає можливість ухвалювати стратегічні рішення на основі детального аналізу фінансових і операційних процесів. Наприклад, на основі аналізу витрат і доходів можна визначити, де існують надмірні витрати або де відсутній контроль за деякими статтями витрат. З іншого боку, аналітичне дослідження дозволяє розробити рекомендації щодо вдосконалення політик управління ризиками та покращення використання ресурсів підприємства [15].

Особливо важливим аспектом є також аналіз системи внутрішнього контролю на предмет її відповідності сучасним вимогам і технологічним інноваціям. Сучасні автоматизовані системи управління, які активно використовуються в ТОВ «Техносинтез», повинні бути оцінені з точки зору їх здатності забезпечити надійний моніторинг і контроль за фінансовими потоками. Це дозволяє оперативно виявляти будь-які відхилення і потенційні загрози для фінансової стабільності компанії.

Таблиця 3.6 - Методи аналітичного дослідження внутрішнього контролю ТОВ «Техносинтез»

Метод аналізу	Опис	Важливість для підприємства
Аналіз фінансових	Виявлення і аналіз відхилень між	Допомагає оцінити

відхилень	плановими та фактичними показниками.	ефективність управлінських рішень та виявити ненормативні витрати.
Порівняння з нормативними стандартами	Порівняння фінансових та операційних результатів з прийнятими стандартами або аналогічними підприємствами.	Дає можливість визначити потенційні слабкі місця в облікових і фінансових процесах.
Аналіз внутрішніх і зовнішніх ризиків	Оцінка впливу внутрішніх і зовнішніх факторів на фінансові результати підприємства.	Підвищує готовність до змін у зовнішньому середовищі і знижує ризики у внутрішній діяльності.
Використання програмного забезпечення	Інтеграція сучасних систем управління для оцінки ефективності фінансових процесів.	Дозволяє автоматизувати контроль за фінансовими потоками і підвищує ефективність аналізу.
Оцінка відповідності регламентам	Оцінка відповідності внутрішніх політик та процедур вимогам законодавства та внутрішнім стандартам компанії.	Мінімізує ризики порушень та юридичних наслідків.

Джерело: згруповано за інформацією ТОВ «Техносинтез»

Таким чином, практичне та аналітичне дослідження внутрішнього контролю ТОВ «Техносинтез» дає змогу не тільки оцінити поточний стан системи контролю, а й виявити слабкі місця, що потребують вдосконалення. Це забезпечує підвищення ефективності управлінських процесів, дозволяє вчасно реагувати на можливі ризики та зберігати стабільність фінансової діяльності компанії. Система внутрішнього контролю, що постійно вдосконалюється на основі таких досліджень, є запорукою стабільного розвитку і довгострокового успіху ТОВ «Техносинтез».

Таблиця 3.7 - Внутрішній контроль ТОВ «Техносинтез»

Етап дослідження	Опис	Важливість для підприємства	Очікувані результати
Оцінка процедур внутрішнього контролю	Аналіз існуючих процедур контролю для виявлення їхньої ефективності.	Дозволяє визначити, чи є система контролю достатньою для запобігання фінансовим ризикам.	Виявлення сильних і слабких сторін системи контролю.
Перевірка первинних документів	Перевірка правильності і відповідності первинних документів для фінансової звітності.	Гарантує точність і відповідність фінансових записів вимогам бухгалтерського обліку.	Підвищення достовірності фінансової інформації.
Оцінка дотримання	Перевірка відповідності діяльності компанії	Мінімізує юридичні ризики і можливі	Визначення рівня готовності до змін у

законодавчих вимог	чинним податковим і бухгалтерським законам.	штрафи за невиконання законодавчих вимог.	законодавстві.
Оцінка ефективності облікових процедур	Аналіз обробки та збереження фінансової інформації.	Забезпечує точність і надійність фінансової звітності.	Вдосконалення облікових практик.
Виявлення потенційних слабких місць	Ідентифікація недоліків у процесах контролю, що можуть призвести до помилок або зловживань.	Знижує ймовірність виникнення внутрішніх порушень з негативними фінансовими наслідками.	Розробка пропозицій щодо вдосконалення внутрішнього контролю.
Аналіз ризиків	Оцінка внутрішніх і зовнішніх ризиків, що впливають на діяльність компанії.	Підвищує готовність до змін у зовнішньому середовищі.	Розробка стратегій для управління ризиками.
Оцінка системи інформаційних технологій	Аналіз роботи автоматизованих систем управління щодо моніторингу фінансових потоків.	Дозволяє оперативно виявляти відхилення і загрози фінансовій стабільності.	Підвищення інтеграції технологій у внутрішній контроль.

Джерело: згруповано за інформацією ТОВ «Техносинтез»

Аналіз внутрішнього контролю в ТОВ «Техносинтез» дозволяє зробити висновок про важливість постійного вдосконалення процедур контролю. Оцінка ефективності існуючих систем допомагає виявити як сильні, так і слабкі сторони, що дає можливість скоригувати стратегії управління фінансовими ризиками. Забезпечення точності первинних документів та дотримання законодавчих вимог сприяє зниженню юридичних ризиків, що важливо для стабільної фінансової діяльності компанії. Виявлення потенційних слабких місць і аналіз ризиків дозволяють своєчасно адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, що підвищує готовність компанії до непередбачених ситуацій. Інтеграція інформаційних технологій в процеси контролю є необхідним кроком для своєчасного реагування на відхилення у фінансових потоках. У цілому, всі етапи оцінки внутрішнього контролю сприяють удосконаленню облікових процедур та підвищенню надійності фінансової звітності підприємства.

Для покращення аналізу внутрішнього контролю в ТОВ «Техносинтез» важливо зосередитися на кількох аспектах, що забезпечать більш ефективне управління фінансовими та операційними ризиками. Перш за все, слід

удосконалити процедури оцінки ефективності внутрішнього контролю, що дозволить краще виявляти слабкі місця в поточних практиках і розробляти відповідні заходи для їх усунення. Одним з важливих напрямків є детальніший аналіз і перевірка відповідності первинних документів та фінансових записів вимогам бухгалтерського обліку, що дасть змогу знизити ймовірність помилок і неточностей у фінансовій звітності. Для цього можна запровадити регулярні аудити та автоматизувати деякі процеси, щоб забезпечити точність і відповідність інформації [31].

Не менш важливим є дотримання законодавчих вимог, адже невиконання актуальних податкових і бухгалтерських норм може призвести до серйозних юридичних наслідків. Для цього варто розглянути можливість постійного моніторингу змін у законодавстві та адаптації внутрішніх процедур відповідно до нових вимог, що допоможе мінімізувати юридичні ризики та штрафи. Аналіз ефективності облікових процедур і виявлення потенційних слабких місць також мають стати частиною постійного процесу вдосконалення. Ідентифікація недоліків на ранніх етапах дозволяє вчасно внести корективи, що запобігає виникненню серйозних проблем у майбутньому.

Окрім того, в умовах динамічного зовнішнього середовища аналіз ризиків, як внутрішніх, так і зовнішніх, стає критично важливим для своєчасного реагування на зміни. Створення гнучкої стратегії управління ризиками дозволить компанії не тільки захиститися від можливих негативних впливів, але й забезпечити зростання та стійкість на ринку. Враховуючи швидкий розвиток інформаційних технологій, інтеграція автоматизованих систем у процеси внутрішнього контролю допоможе оперативно виявляти відхилення і загрози для фінансової стабільності підприємства. Це дозволить знизити навантаження на співробітників і підвищить точність виявлення потенційних проблем [47].

Загалом, покращення внутрішнього контролю в ТОВ «Техносинтез» повинно стати системним процесом, що базується на постійному вдосконаленні процедур, інтеграції сучасних технологій та оперативному реагуванні на зміни в зовнішньому та внутрішньому середовищі. Це дозволить не тільки знизити ризики, але й

забезпечити стабільність і ефективність фінансової діяльності компанії в довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

Внутрішній контроль та аудит є критично важливими елементами управління сучасними підприємствами, що забезпечують ефективність, прозорість і надійність бізнес-процесів. Внутрішній контроль, як система організаційних заходів і процедур, направлений на управління ризиками, запобігання фінансовим зловживанням і забезпечення достовірності фінансової інформації, що сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства. Важливість внутрішнього контролю полягає в його інтеграції в усі аспекти діяльності компанії, що дозволяє виявляти потенційні проблеми і оптимізувати процеси. Аудит, у свою чергу, забезпечує незалежну перевірку і оцінку фінансової та операційної діяльності, що підсилює довіру з боку зацікавлених сторін. Взаємодія між внутрішнім контролем і аудитом

є ключовою для забезпечення високої якості управлінських процесів і формування адаптивної організаційної структури.

У даній роботі показано, що систематичний підхід до моніторингу, документування та виконання всіх процедур гарантує не тільки дотримання стандартів, але й підвищення загальної ефективності бізнесу, що в кінцевому рахунку здатне забезпечити стабільний розвиток підприємства та його конкурентоспроможність на ринку. На основі цього ми можемо зробити наступні висновки:

1. Класифікація внутрішнього контролю і аудиту є важливою для розуміння їх функцій та ролі в управлінні підприємством, адже дозволяє систематизувати методи і механізми, які застосовуються для забезпечення ефективності бізнес-процесів, управління ризиками і відповідності законодавству. Різні класифікації внутрішнього контролю дозволяють організаціям зосередитися на різних аспектах своєї діяльності та забезпечити більш цілісний підхід до управління ризиками.

Внутрішній контроль можна класифікувати за різними критеріями, такими як рівень управління, функціональне призначення та охоплення діяльності. За рівнем управління внутрішній контроль поділяється на операційний, фінансовий і контроль за дотриманням законів, що забезпечує комплексний підхід до управлінських завдань. За функціональним призначенням контроль може бути попереднім, поточним або подальшим, кожен з яких виконує свою роль на різних етапах операційної діяльності. Також важливою є класифікація за охопленням діяльності, де макро-контроль зосереджується на стратегії і загальних цілях, а мікро-контроль – на деталях конкретних процесів. Аудит, як інструмент оцінки роботи внутрішнього контролю, також має свою класифікацію за суб'єктом, об'єктом, видом діяльності та методами виконання. Внутрішній аудит, який здійснюється співробітниками підприємства, дозволяє аналізувати ефективність внутрішнього контролю, тоді як зовнішній аудит, проведений незалежними фахівцями, забезпечує об'єктивну оцінку фінансової звітності. Операційний, фінансовий, інформаційний аудит та аудит відповідності є важливими типами, які сприяють виявленню недоліків, покращенню бізнес-процесів і підвищенню

загальної ефективності організації. Таким чином, класифікація внутрішнього контролю та аудиту допомагає у формуванні системного підходу до управління ризиками та забезпечення достовірності фінансової інформації, що є необхідним для стабільного розвитку підприємств і збереження їх конкурентоспроможності на ринку.

2. Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю є критично важливим етапом для забезпечення стабільності та розвитку підприємства, оскільки дозволяє оперативно виявляти і усувати недоліки, які можуть загрожувати його фінансовій безпеці і репутації, а також знижувати ризики фінансових втрат і порушень законодавства. Систематична оцінка системи внутрішнього контролю на основі визначених критеріїв і методів сприяє її ефективності та дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення. Таким чином, регулярна і структурована оцінка ефективності внутрішнього контролю є необхідною для підтримки належного рівня прозорості, продуктивності і безпеки в організаційній діяльності, що врешті-решт підвищує конкурентоспроможність підприємства на ринку.

3. Організаційна структура обліку на ТОВ «Техносинтез» є ключовим елементом, що забезпечує ефективне управління фінансовими та матеріальними ресурсами компанії, що спеціалізується на виробництві промислового обладнання та запасних частин. ERP-система, введена на підприємстві, автоматизує облікові процеси, зменшуючи ризики помилок і підвищуючи ефективність управління запасами і фінансовими потоками. Злагоджена робота підрозділів, завдяки чіткому розподілу функцій, забезпечує стабільний розвиток компанії та задоволення потреб клієнтів. Таким чином, організаційна структура обліку ТОВ «Техносинтез» не тільки підвищує ефективність внутрішніх процесів, а й сприяє формуванню позитивної репутації компанії, зміцнює довіру клієнтів і партнерів на ринку.

4. Документальне оформлення процесу внутрішнього контролю на ТОВ «Техносинтез» є критично важливим елементом корпоративного управління, що сприяє забезпеченню прозорості та ефективності фінансової і господарської

діяльності компанії. Цей процес охоплює ретельну перевірку відповідності операцій чинному законодавству і внутрішнім стандартам, а також контроль за використанням ресурсів, що дозволяє запобігати шахрайству й помилкам у документації. Завдяки чіткій структурі документування, компанія має змогу систематизувати внутрішні процеси, зменшити ризики помилок, а також покращити управлінське прийняття рішень через доступ до точних і актуальних даних. Завдяки документальному оформленню внутрішнього контролю, ТОВ «Техносинтез» забезпечує якісне обслуговування клієнтів та фінансову стабільність, що робить його більш конкурентоспроможним на ринку.

5. Порядок розкриття інформації у фінансовій звітності ТОВ «Техносинтез» є ключовим елементом, що забезпечує прозорість, достовірність та об'єктивність фінансових даних компанії. Забезпечення чітких і детальних пояснень щодо фінансових операцій, облікових принципів та методів оцінки не тільки допомагає партнерам, інвесторам та кредиторам краще розуміти фінансовий стан підприємства, а й відповідає вимогам законодавства, що регулює бухгалтерський облік та фінансову звітність. Окрім того, важливе значення має розкриття угод з пов'язаними сторонами, що підвищує прозорість бізнесу. В результаті, детальне і коректне розкриття інформації у фінансовій звітності сприяє формуванню довіри до компанії, покращення її інвестиційної привабливості та забезпечення стабільного економічного зростання.

6. Внутрішній контроль для ТОВ «Техносинтез» має вирішальне значення у фінансовому аналізі підприємства і виступає як основний механізм забезпечення достовірності фінансової інформації. Він не лише сприяє попередженню шахрайства і помилок, а й забезпечує детальну перевірку всіх фінансових операцій, що в свою чергу підвищує точність фінансових звітів та відповідає вимогам бухгалтерського обліку. Система внутрішнього контролю дозволяє виявляти потенційні фінансові та операційні ризики, що особливо критично в умовах змін у ринковому середовищі. Також він грає ключову роль у зниженні ймовірності фінансових зловживань і помилок, що підвищує загальну ефективність фінансового управління підприємства. У результаті, наявність потужної системи

внутрішнього контролю не лише стабілізує фінансові потоки підприємства, а й створює умови для його сталого розвитку у динамічному бізнес-середовищі.

7. Аудит внутрішнього контролю в ТОВ «Техносинтез» грає ключову роль у забезпеченні ефективності фінансового управління та мінімізації ризиків, пов'язаних із помилками, шахрайством і недотриманням облікових стандартів. Основні завдання, які стоять перед внутрішнім аудитом, полягають у підтвердженні правильності функціонування системи контролю, виявленні недоліків у процесах управління та наданні рекомендацій для їх удосконалення. Використання різноманітних методів аудиту, включаючи традиційні підходи, такі як тестування та документальна перевірка, а також впровадження автоматизованих систем аналізу фінансових даних, дозволяє швидко виявляти аномалії і покращувати точність контролю. Це забезпечує своєчасне реагування на зміни в ринкових умовах, допомагає знизити ризики фінансових порушень і сприяє формуванню більш обґрунтованих управлінських рішень. Отже, ефективний внутрішній контроль має стратегічне значення.

8. Практичне та аналітичне дослідження внутрішнього контролю в ТОВ «Техносинтез» є критично важливим для забезпечення ефективності управлінських процесів і стабільності фінансової діяльності підприємства. Дослідження дозволяє оцінити ефективність системи внутрішнього контролю та знизити фінансові ризики. Виявлення слабких місць, а також впровадження сучасних технологій для моніторингу фінансових потоків стає необхідним для адаптації компанії до змінних умов ринку. У підсумку, постійне вдосконалення внутрішнього контролю не лише підвищує ефективність фінансової звітності, але й створює умови для довгострокового успіху і стабільного розвитку ТОВ «Техносинтез».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонова Л.В. Роль управлінського обліку в здійсненні організаційних змін на підприємстві. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2223>
2. Аудит в умовах сталого розвитку: колективна монографія / за загальною редакцією проф. О. А. Петрик, О. А. Петрик, Н. В. Гойло, І. І. МатієнкоЗубенко, І. О. Мариніч, Ю. Б. Слободяник ін. К. : КНЕУ, 2021. С. 231.
3. Банера Н. П. Фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва: оцінка та шляхи підвищення інформативності показників. Науковий погляд: економіка та управління. 2021. №1 (71). С. 55-62. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2021-71-10>
4. Баранова А.О., Наумова Т.А., Кашперська А.І. Аудит : навч. посіб. К. : ХДУХТ, 2017. 184 с.

5. Білозерцев В. С. Методика обліку та аудиту розрахунків з контрагентами на підприємстві / В. С. Білозерцев, О. С. Худякова // Економіка та держава. – 2019. – № 1. – С. 73-77.
6. Боднар Ю. В. Робочі документи аудитора. Лід Скедльюли та Програми. Аудиторська вибірка: навч. посіб. К. : ДП Інформ.-аналіт. Агенство, 2017. 396 с.
7. Бондаренко О. М., П'ятецька Б. М. Перспективи розвитку аудиту визначення фінансового результату на підприємствах України. Virtus: Scientific Journal. 2019. С.197-200. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/Journal33.pdf>
8. Бондарчук Н. В. Актуальні питання складання фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва. Економічна наука. 2018. № 2. С. 42-45. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2012/12.pdf
9. Васильчук В. В. Сучасний стан та перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні. «Фінанси: теорія і практика»: матер. XII міжн. наук.-практ. інт.-конф. (17 грудня 2021 р., м. Київ). К. : НАУ. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/54693>
10. Васильчук В. В. Фінансовий облік та відображення у звітності розрахунків підприємства з бюджетом. «Фінанси: теорія і практика»: матер. XII міжн. наук.-практ. інт.-конф. (17 грудня 2021 р., м. Київ). К. : НАУ. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/54692>
11. Васильчук В.В. Глобальні трансформації у міжнародному бізнессередовищі. «Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення». матер. II міжн. наук.-практ. конф. (21 жовтня 2021 р., м. Київ) К.: НАУ. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/53747>
12. Інформація ТОВ НВП «Техносінтез» URL: <https://technosintez.all.biz/uk/>
13. Великий Ю.В. Етапи внутрішнього аудиту на підприємстві. Агросвіт. 2017. № 7. С. 28-31. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/7_2017/5.pdf
14. Винниченко Н. В., Мірошніченко О. В., Черкай О. О. Прозорість звітності вітчизняних підприємств як передумова забезпечення фінансової стабільності. Приазовський економічний вісник. 2020. № 6 (23) С. 240-246. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/6_23_ukr/44.pdf

15. Візіренко С. В. Організація обліку розрахунків з контрагентами / С. В. Візіренко, К. В. Іваніцький // Інвестиції: практика та досвід. – 2020. – № 23. – С. 58-63.
16. Гевчук А. В. Внутрішній контроль обліку розрахункових операцій на 81 підприємстві / А. В. Гевчук // Вчені записки Університету “КРОК”. – 2019. – № 2. – С. 72-79.
17. Гевчук А. В. Еволюція та концепції обліку розрахунків на підприємстві / А. В. Гевчук // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2018. – Випуск 19. Ч.1. – С. 69-74
18. Гордієнко Н.І., Харламова О.В., Мізік Ю.І. Аудит: методика і організація: навч. посіб. К.: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 319 с
19. Двудіт З.П., Мельник О.Г., Лазурко М.І. Дослідження глобального ринку аудиторських послуг у контексті сьогоденних викликів. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми економіки та управління”. 2021р. № 2 (8). С. 22-33.
20. Домбровська Н. Р. Сутнісне визначення та трактування фінансової звітності як провідної економічної категорії. Бізнес-навігатор. 2019. №2 (51). С. 161–166. URL: http://business-navigator.ks.ua/journals/2019/51_2019/34.pdf
21. Дроб’язко В.В. Фінансова звітність як база для прийняття ефективних управлінських рішень в умовах глобалізації. «Управління розвитком соціально-економічних систем»: матер. V міжн. наук.-практ. конф. (26-30 квітня 2021 р., м. Харків). К.: ХНТУСГ. URL: https://khntusg.com.ua/wpcontent/uploads/2019/11/v_materiali_konferencii_hntusg_26-30.04.21.pdf
22. Євдокименко В.К., Кузь В.І. Особливості аудиту фінансових результатів в умовах розвитку інформаційного суспільства. Економічні науки. 2019. №15. С. 34-46. URL: https://www.researchgate.net/publication/347239568_Evdokimenko_VK_Kuz_V_Osoblivosti_auditu_finansovih_rezultativ_v_umovah_rozvitku_informacijnogo_ustilstv

[a_Zbirnik_naukovih_prac_Ekonomichni_nauki_Cernivci_Knigi_NHI_2019Vipusk_1_5_140_s_S_34-46](#)

23. Жук В. Роль внутрішнього аудиту в системі управління підприємством. Вісник студентського наукового товариства «Ватра». 2022. № 148. С. 106- 111. URL: <http://www.vtei.com.ua/doc/11konf/zb15.pdf#page=106>

24. Кирильєва Л. О., Шеховцова Д. Д. Сучасна концепція регуляторів з організації бухгалтерського обліку. Бізнес-Інформ. 2019. № 3. С. 270-275. URL: <http://openarchive.nure.ua/handle/document/9721>

25. Коваль С. В. Організація й методика обліку розрахункових операцій аграрних підприємств та напрями їх удосконалення / С. В. Коваль // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2019. – № 2. – С. 130-133

26. Ковач О. В. Економічна сутність та значення фінансової звітності у системі економічної інформації. Збірник наукових статей випускників з фаху «Облік і оподаткування». 2021. №11. С. 43-50. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/pdf>

27. Коледіна К. О. Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку підприємства. «Управління розвитком соціально-економічних систем»: матер. V міжн. наук.-практ. конф. (26-30 квітня 2021 р., м. Харків). К.: ХНТУСГ. URL: https://khntusg.com.ua/wpcontent/uploads/2019/11/v_materiali_konferencii_hntusg_26-30.04.21.pdf

28. Колосінська М. І., Бойда С. В., Семенко О.О. Оцінка фінансового стану підприємства з метою удосконалення його фінансової стратегії. Ефективна економіка. 2020. №4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_4_69

29. Костякова А. А. Обліково-інформаційне забезпечення управління розрахунками з контрагентами / А. А. Костякова // Причорноморські економічні студії. – 2020. – Вип. 53. – С. 209-216.

30. Костякова А. А. Удосконалення бухгалтерської звітності з обліку кредиторської заборгованості / А. А. Костякова // Стратегічні напрями 82 соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації : збірник тез III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 22–23 вересня

2017 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. – С. 293–294.

31. Кривобок В. О., Євсєєнко В. О. Організація та завдання внутрішнього аудиту в системі управління підприємством. URL: http://irbisnbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbisecnof_2013_10

32. Кудрицька Ж. В. Методологічні підходи до вирішення проблем організації обліку та внутрішнього контролю розрахунків з дебіторами [Електронний ресурс] / Ж. В. Кудрицька, О. В. Апарова. – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/341>

33. Ліхоносова, Г. С., Лазєбна І. Р. Організаційні засади обліку та аудиту фінансових результатів підприємств. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. № 25. С. 144-148. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/25689>

34. Лубенченко О. Е., Редько О. Ю Застосування тестів заходів контролю в аудиторській практиці. Статистика України. 2021. № 3. С. 81-91. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/6099>

35. Любар О. О. Облікове забезпечення управління розрахунками з контрагентами за товарними операціями / О. О. Любар // Агросвіт. – 2020. – № 1. – С. 48-60.

36. Любар О. О. Облікове забезпечення управління розрахунками з контрагентами за товарними операціями. Агросвіт. 2020. № 1. С. 48-60. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/1_2020/9.pdf

37. Макарович В.К., Макарович Н.Ю. Фінансова звітність підприємства як об'єкт аудиту. «Удосконалення обліку, контролю, аудиту, аналізу та оподаткування в сучасних умовах інтеграційних процесів у світовій економіці»: матер. III міжн. наук.-практ. конф. (18-19 квітня 2018р., м. Ужгород). К.: УжНУ. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/PDF>

38. Манько Н. Ф Професійне судження аудитора як результат пізнання. Інтернаука. Економічні науки. 2019. № 8. URL: http://nasoa.edu.ua/wpcontent/uploads/zah/manko_dis.pdf

39. Манько Н. Ф. Критерії оцінки доказовості аудиторського судження. Траєкторія науки. 2018. Т.4, №12. С.1021-1030. URL: <https://pathofscience.org/index.php/ps/article/view/579/590>
40. Матюха В. І. Актуальні проблеми обліку розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками / В. І. Матюха, Г. В. Мисака // Молодий вчений. – 2018. – № 1. – С. 930-932
41. Міжнародний стандарт аудиту 315 “Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб’єкта господарювання і його середовища”. URL: <http://apu.com.ua/1151-miznarodni-standartikontroluyakosti-2016-2017>.
42. Міца В. В. Малий бізнес як суб’єкт економічної системи регіону. Науковий вісник УжНУ. 2018. №20. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/24301>
43. Москалюк Г. О. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості : напрями удосконалення і розвитку / Г. О. Москалюк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1899>
44. Мулик Я. І. Аудиторська діяльність в Україні: сучасний стан, реформування та розвиток. Агросвіт. № 7. 2020. С. 37–47
45. Савчук Д. Г. Особливості внутрішньогосподарського контролю зобов’язань перед постачальниками та підрядниками / Д. Г. Савчук, А. В. Доготар // Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств. – 9-10 листопада 2018. – С. 120-123.
46. Сирцева С. В. Напрями вдосконалення обліку, аналізу та аудиту розрахунків із контрагентами / С. В. Сирцева, М. М. Щербак // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип. 14. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://globalnational.in.ua/issue14-2016/22-vipusk-14-gruden-2016-r/2695-sirtseva-s-v-shcherbak-m-m-napryamiudoskonallennya-obliku-analizu-i-auditurozrakhunkiv-z>

47. Тарасова О. В. Питання організації обліку розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками / О. В. Тарасова, Н. О. Курдасова // Науково-виробничий журнал “Бізнес-навігатор”. – 2020. – Вип. 3. – С. 158-161

48. Товкун Л.В. Принципи внутрішнього аудиту як засади для розробки національних і міжнародних стандартів у цій сфері. Шістдесят восьмі економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки: матеріали Міжнародної наукової інтернет конференції. 2022. С. 76-79. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/39186/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf#page=76>

49. Фаренюк О. П. Особливості поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи і послуги / О. П. Фаренюк, К. М. Таранюк / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/farenyuk-optaranyuk-km-brovko-ot-osoblivosti-potochnoyi-debitorskoyi-zaborgovanosti -za-produktsiyu-tovari-roboti-i-poslugi>

50. Феофанова І. В. Організація внутрішнього аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками / І. В. Феофанова, Н. В. Хорольська // Сталій розвиток економіки. – 2019. – № 4. – С. 142-149

51. Чорненька О. Б. Напрями вдосконалення обліку дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємствах / О. Б. Чорненька // Наукові записки [Української академії друкарства]. – 2016. – № 2. – С. 259-269.

52. Чорненька О. Б. Основні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління заборгованістю підприємства / О. Б. Чорненька // Наукові записки [Української академії друкарства]. – 2016. – № 1. – С. 226-234.

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс ТОВ НВП «Техносінтез»

Фінансова звітність ТОВ НВП «Техносінтез» 2023 рік

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	7.90	7.90
накопичена амортизація	1002	7.90	7.90
Незавершені капітальні інвестиції	1005	229.20	306.80
Основні засоби:	1010	13.80	13.80
первісна вартість	1011	329.10	329.10
знос	1012	315.30	315.30
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	243.00	320.60
II. Оборотні активи Запаси:	1100	999.70	994.90
у тому числі готова продукція	1103	570.60	570.60
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	4 822.30	4 812.10
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	80.60	86.80
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 671.20	2 719.90
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	4.20	4.30
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Інші оборотні активи	1190	1 311.50	1 366.70
Усього за розділом II	1195	9 889.50	9 984.70
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	10 132.50	10 305.30

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	16.00	16.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6 006.40	6 027.70
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	6 022.40	6 043.70
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	2 372.30	2 483.50
розрахунками з бюджетом	1620	16.70	30.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	1.50	1.70
розрахунками з оплати праці	1630	1.40	0.40
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	1 718.20	1 746.00
Усього за розділом III	1695	4 110.10	4 261.60
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	10 132.50	10 305.30

Фінансова звітність ТОВ НВП «Техносінтез» 2022 рік

АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	7.90	7.90
накопичена амортизація	1002	7.90	7.90
Незавершені капітальні інвестиції	1005	229.20	229.20
Основні засоби:	1010	14.20	13.80
первісна вартість	1011	329.10	329.10
знос	1012	314.90	315.30
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	243.40	243.00
II. Оборотні активи Запаси:	1100	1 026.50	999.70
у тому числі готова продукція	1103	570.60	570.60
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	4 822.30	4 822.30
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	79.80	80.60
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 506.80	2 671.20
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	64.30	4.20
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Інші оборотні активи	1190	1 290.50	1 311.50
Усього за розділом II	1195	9 790.20	9 889.50
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	10 033.60	10 132.50

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	16.00	16.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5 875.00	6 006.40
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	5 891.00	6 022.40
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	2 394.80	2 372.30
розрахунками з бюджетом	1620	22.30	16.70
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	3.30	1.50
розрахунками з оплати праці	1630	2.10	1.40
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	1 720.10	1 718.20
Усього за розділом III	1695	4 142.60	4 110.10
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	10 033.60	10 132.50

Фінансова звітність ТОВ НВП «Техносінтез» 2021 рік

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	7.90	7.90
накопичена амортизація	1002	7.90	7.90
Незавершені капітальні інвестиції	1005	229.20	229.20
Основні засоби:	1010	18.80	14.20
первісна вартість	1011	329.10	329.10
знос	1012	310.30	314.90
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	248.00	243.40
II. Оборотні активи Запаси:	1100	899.10	1 026.50
у тому числі готова продукція	1103	570.50	570.60
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	6 988.20	4 822.30
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	66.90	79.80
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 245.10	2 506.80
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	119.00	64.30
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Інші оборотні активи	1190	1 227.60	1 290.50
Усього за розділом II	1195	12 545.90	9 790.20
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	12 793.90	10 033.60

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	16.00	16.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7 044.60	5 875.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	7 060.60	5 891.00
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	
Короткострокові кредити банків	1600	1 200.00	
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	2 362.10	2 394.80
розрахунками з бюджетом	1620	220.30	22.30
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	17.30	3.30
розрахунками з оплати праці	1630	25.80	2.10
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	1 907.80	1 720.10
Усього за розділом III	1695	5 733.30	4 142.60
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	12 793.90	10 033.60

Додаток Б Звіт про фінансові результати ТОВ НВП «Техносінтез»

Звіт про фінансові результати ТОВ НВП «Техносінтез» 2023 рік

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	199.60	418.20
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	102.50	0.00
Інші операційні доходи	2120		0.00
Інші операційні витрати	2180	75.80	217.80
Інші доходи	2240		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	199.60	418.20
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	178.30	217.80
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	21.30	200.40
Податок на прибуток	2300		0.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	21.30	200.40

Звіт про фінансові результати ТОВ НВП «Техносінтез» 2022 рік

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	418.20	248.20
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		3.00
Інші операційні доходи	2120		20.20
Інші операційні витрати	2180	217.80	331.50
Інші доходи	2240		0.00
Інші витрати	2270		20.50
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	418.20	268.40
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	217.80	355.00
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	200.40	-86.60
Податок на прибуток	2300		0.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	200.40	-86.60

Звіт про фінансові результати ТОВ НВП «Техносінтез» 2021 рік

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	248.20	3 369.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3.00	2 119.30
Інші операційні доходи	2120	20.20	5.10
Інші операційні витрати	2180	331.50	477.30
Інші доходи	2240		0.00
Інші витрати	2270	20.50	149.50
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	268.40	3 374.10
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	355.00	2 746.10
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-86.60	628.00
Податок на прибуток	2300		0.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-86.60	628.00

МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

.....

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА СУЧАСНІ
УКРАЇНСЬКІ І СВІТОВІ
НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ**

.....

м. Луцьк, Україна
24 січня 2025 рік

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1.

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ, МАКРО- ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

РОЛЬ АУДИТУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОЗОРОСТІ БОРГОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Ругаль Т.С., <i>Науковий керівник: Філатова Г.П.</i>	16
РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РЕГІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ Усанов Д.К.	19
СУТНІСТЬ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ Гаврилюк В.Ю.	21

СЕКЦІЯ 2.

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА Хоботков К.О., Коновальчук Р., Шевчук О.П.	24
СИСТЕМНИЙ ПІДХІД УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ: ЕТАПИ ТА ІНСТРУМЕНТИ Двса К.П., <i>Науковий керівник: Іжєвський П.Г.</i>	27
УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА Петров В.А., <i>Науковий керівник: Півкуліна Н.Ю.</i>	29
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО КОНТЕКСТУ Маслюк І.А.	31

СЕКЦІЯ 3.

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЗВІТНОСТІ ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» Паламарчук В.А., <i>Науковий керівник: Мельничук О.П.</i>	34
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ОЦІНЦІ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ Білуха М.Г.	38
ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Антонова Я.Р., <i>Науковий керівник: Остап'юк Н.А.</i>	40
ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Рудачева О.С., <i>Науковий керівник: Примаченко О.Л.</i>	43

Антонова Яна Русланівна, здобувач вищої освіти факультету обліку та податкового менеджменту

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна

Науковий керівник: Остап'юк Наталія Анатоліївна, д-р. екон. наук, професор, професор кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Внутрішній контроль та аудит – це невід’ємні елементи ефективного управління підприємством. Вони забезпечують досягнення поставлених цілей, захист активів, підвищення достовірності фінансової звітності та загального рівня управління.

Внутрішній контроль – це фундаментальний елемент системи управління будь-якого підприємства, який охоплює комплекс взаємопов’язаних методів, процедур та заходів, спрямованих на забезпечення досягнення стратегічних цілей організації. Цей інструмент дозволить не лише виявляти та запобігати потенційним загрозам, але й оптимізувати бізнес-процеси, підвищити ефективність використання ресурсів та забезпечити довіру всіх зацікавлених сторін [1].

Сучасний підхід до внутрішнього контролю передбачає його розгляд як комплексної системи, що складається з п’яти взаємозалежних компонентів. Перший – це контрольне середовище, яке формує основу для функціонування системи внутрішнього контролю. Воно включає в себе корпоративну культуру, структуру управління, системи делегування повноважень, а також етичні стандарти та цінності організації.

Другий компонент – оцінка ризиків, яка дозволяє ідентифікувати та оцінити потенційні загрози, які можуть вплинути на досягнення цілей підприємства. Це можуть бути як зовнішні ризики (наприклад, зміни законодавства, економічні коливання), так і внутрішні (помилки персоналу, технічні збої) [5].

Третій – це контрольні заходи, тобто конкретні дії, які вживаються для управління виявленими ризиками. Вони можуть бути як превентивними (наприклад, розділення обов’язків, встановлення лімітів), так і корективними (наприклад, проведення розслідувань, відновлення даних).

Четвертий компонент, а саме інформація та комунікація – забезпечують своєчасне отримання, обробку та передачу інформації, необхідної для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Ефективна комунікація сприяє розумінню персоналом своїх обов’язків та відповідальності в системі внутрішнього контролю.

Останній компонент – це моніторинг, що передбачає постійну оцінку ефективності системи внутрішнього контролю та своєчасне виявлення будь-яких відхилень від встановлених норм. Моніторинг може здійснюватися як на постійній основі, так і періодично, за результатами внутрішніх аудитів [5].

Хочу зазначити, що ефективна система внутрішнього контролю дозволяє підприємству не лише досягати поставлених цілей, але й підвищувати свою конкурентоспроможність на ринку. Вона сприяє оптимізації бізнес-процесів,

зменшенню витрат, мінімізації ризиків та підвищенню довіри інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

Внутрішній аудит – це систематичний, незалежний та об'єктивний процес оцінки та консультування, спрямований на додавання вартості до організації. Він допомагає підприємству досягти своїх цілей шляхом об'єктивної оцінки та покращення ефективності операцій, захисту активів, забезпечення достовірності фінансової звітності та сприяння дотриманню відповідних законів, правил та нормативних актів [2].

У своїй праці, Рудницький зазначає, що основними цілями внутрішнього аудиту є оцінка адекватності та ефективності системи внутрішнього контролю. Він дозволяє визначити чи відповідає система внутрішнього контролю підприємства встановленим стандартам та вимогам, а також чи ефективно вона функціонує для досягнення поставлених цілей. Крім того, аудитори виявляють потенційні ризики та недоліки в системах і процесах підприємства, а також розробляють рекомендації щодо їх усунення для підвищення ефективності та зменшення ризиків. Важливо зазначити й те, що внутрішній аудит сприяє забезпеченню достовірності та повноти фінансової звітності підприємства, що є важливим для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін. Додатково, завдяки своїй незалежності та об'єктивності, внутрішні аудитори можуть надати керівництву об'єктивну інформацію, яка допоможе в прийнятті обґрунтованих управлінських рішень. На останок, слід додати, що він допомагає підприємству забезпечити дотримання всіх застосованих законів, правил та нормативних актів, що знижує ризик штрафів та інших негативних наслідків [6].

Характерною особливістю є те, що внутрішній аудит здійснюється на регулярній основі та охоплює всі аспекти діяльності підприємства, включаючи фінансову, операційну, інформаційну та інші сфери. Результати внутрішнього аудиту надаються керівництву підприємства у вигляді звітів, які містять висновки, рекомендації та плани подальших дій.

Важливо наголосити, що внутрішній контроль та аудит – це два взаємопов'язані механізми, які забезпечують ефективне функціонування підприємства. Ефективна система внутрішнього контролю є фундаментом для проведення якісного аудиту та досягнення стратегічних цілей організації. Внутрішній аудит, як незалежна функція, дозволяє оцінити, наскільки адекватно та ефективно система внутрішнього контролю працює на практиці. Аудитори виявляють слабкі місця, прогалини та потенційні ризики в існуючих контрольних процедурах. Це може включати в себе оцінку відповідності контрольних заходів встановленим стандартам, аналіз ефективності їх застосування та виявлення потенційних зон шахрайства [3].

Також, результати внутрішнього аудиту є цінним інструментом для вдосконалення системи внутрішнього контролю, адже на основі отриманих даних, аудитори розробляють детальні рекомендації щодо усунення виявлених недоліків та підвищення ефективності контрольних заходів. Реалізація цих рекомендацій дозволяє не тільки знизити ризики, але й оптимізувати бізнес-процеси, підвищити довіру інвесторів та інших зацікавлених сторін [3].

Роль внутрішнього контролю та аудиту в сучасних умовах бізнесу є більш критичною, ніж будь-коли раніше. Глобалізація, швидкі технологічні зміни та

зростаюча регуляторна складність створюють нові виклики для підприємств. У цьому контексті, ефективна система внутрішнього контролю та регулярні аудити стають не просто бажаними, а необхідними елементами успішного бізнесу.

Високий рівень конкуренції вимагає від компаній постійного вдосконалення своїх процесів та мінімізації ризиків. Ефективна система внутрішнього контролю допомагає забезпечити дотримання високих стандартів якості продукції та послуг, що є ключовим фактором для залучення та утримання клієнтів. Крім того, в умовах зростаючих вимог до прозорості та відповідальності бізнесу, внутрішній контроль та аудит допомагають забезпечити довіру інвесторів, кредиторів, регуляторних органів та інших зацікавлених сторін [3].

Також, важливим є й те, що регулярні аудити дозволяють виявити потенційні проблеми та ризики на ранніх стадіях, що дозволяє вжити необхідних заходів для їх усунення. Це, в свою чергу, сприяє запобіганню фінансових втрат, репутаційних ризиків та інших негативних наслідків. Крім того, вони допомагають забезпечити відповідність діяльності підприємства законодавчим та нормативним вимогам, що знижує ризик штрафів та інших санкцій [4].

Отже, внутрішній контроль і аудит є невід'ємними елементами ефективного управління підприємством. Вони дозволяють забезпечити досягнення поставлених цілей, захистити активи, підвищити достовірність фінансової звітності та загальний рівень управління. А впровадження ефективної системи внутрішнього контролю і проведення регулярних аудитів є інвестицією в майбутнє підприємства!

Список використаних джерел:

1. Бутинець Т. А. Внутрішній контроль: суть і зміст. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. Житомир, 2008. № 2. С. 32.
2. Давидов Г. М. Аудит: підручник. Київ: Знання, 2004. 511 с.
3. Каменська Т. О. Внутрішній контроль і аудит в управлінні: практ. посіб. Київ : ДП «Інформ-аналіт. агентство», 2015. 375 с.
4. Петрик О. А., Савченко В. Я., Свідерський Д. Є. Організація та методика аудиту підприємницької діяльності: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2008. 472 с.
5. Пишна О. Б. Внутрішній контроль і аспекти сучасного трактування: матеріали VII Міжнар. наук. – практ. конф. Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2004. Т. 48. С. 5 – 6.
6. Рудницький В. С. Внутрішній аудит: методологія, організація: монографія. Тернопіль: «Економічна думка», 2000. 106 с.